

LANDSBYLIV

TIDSSKRIFT FOR CAMPHILL-
LANDSBYENE I NORGE
NR. 20 · HØSTEN 2009

Landsbyliv er et forum for mennesker som lever, arbeider og er engasjert i Camphill-landsbylivet i Norge. Tidsskriftet vil være "et vindu i verden" for interne og eksterne aktører. Det skal berike miljø, kommunikasjon og livskvalitet. Bladet kommer ut fire ganger i året. Ansvarlig utgiver er Camphill Landsbystiftelse i Norge.

Redaksjonsgruppen består av:

Dag Balavoine (ansvarlig redaktør),
Jan Bang (red.sekr), Mari Kristiansen
Borgny Berglund (fotoansvarlig)
Marius Ulleberg (layout)

Landsbystiftelsen består av:

- Vidaråsen Landsby, Vestfold
- Jøssåsen Landsby, Sør-Trøndelag
- Vellersund Gård, Sør-Trøndelag
- Hogganvik Landsby, Rogaland
- Kristoffertunet, Trondheim
- Det Økologiske Hus, Trondheim
- Solborg Landsby, Buskerud
- FRAMskolen, Vellersund Gård

Landsbystiftelsens formål er å understøtte sosiale samarbeids- og livsformer utgått fra Rudolf Steiners tredelte samfunnsbilde, slik disse er forsøkt virkeliggjort i andre Camphill-steder grunnlagt av legen Karl König, og hvor den sosiale grunnlov forsøkes gjennomført.

De holdninger og synspunkter som er trykket i artikler i Landsbyliv, er uttrykk for forfatterne egne tanker og holdninger og ikke nødvendigvis redaksjonens synspunkter.

Frister for innlegg til neste utgave:
18. november 2009.

Vennligst send innlegg til redaksjonen:
Epost: landsbyliv@camphill.no

Org. Nr. 954 475 492
Bankkonto nr. 1254 05 18562
ISSN 1504-0720

Alle utgaver av Landsbyliv ligger på
www.camphill.no

Abonnement kr. 300,-

Distribusjonsadresse:

Landsbyliv, Solborgveien 21,
3520 JEVNAKER
Telefon 48 12 96 53

Epost: landsbyliv@camphill.no

FORSIDEN: Mari Kristiansen, Mauricio Skjetne
og Jan Bang. Foto: Borgny Berglund.

Leder

Det er med stor glede vi presenterer dere for den 20. utgaven av Landsbyliv. Tidsskriftet er nå fem år gammel og har etablert seg som en del av Camphill-landsbyenes arbeid i Norge. Den blir lest også i Sverige, Danmark, Tyskland, Sveits og USA.

Det går mot høst. Her i Sør-Norge har det vært en nokså våt og kjølig sommer. Vi undrer oss over hvor den globale oppvarmingen ble av! Naturkreftene trekker seg tilbake inn i jorden, og vi mennesker kan benytte oss av høststillheten til å tenke enda litt dypere. Det har vært mange forandringer innenfor Landsbystiftelsen her i Norge over de siste årene, og det kommer til å bli flere i fremtiden. Dette er kanskje en god årstid til å tenke litt på vår identitet, og vårt forhold til verden omkring oss.

Peer møter Bøygen (Russland). Foto: Borgny Berglund

En av våre mål med Landsbyliv, helt fra begynnelsen av, var å skape et tettere samarbeide med Norsk Forbund for Helsepedagogikk og Sosialterapi. Vi har i denne utgaven en artikkel akkurat om dette, og samtaler pågår om hvordan Landsbyliv enda bedre kan bidra til dette samarbeidet. Cato Schiøtz trer av som hovedstyreformann i år, og uttaler seg i denne utgaven om hvor viktig det er at Camphill også ser sin virksomhet i en større sammenheng innenfor vårt fagmiljø og også innen det antroposofiske miljøet i Norge.

Landsbyene preges av kunst, som er et varemerke for de fleste antroposofiske virksomhetene. Dette er ofte bemerket av folk som kommer på besøk til oss for første gang. Vi fokuserer i denne utgaven på kunst, og dette i en bred forstand. Vi ser på malerkunsten, statuer, og fredsengelen på Vellersund, men utvider kunstbegrepet til også å innbefatte fortellerkunsten, arkitektur og sang. Camphill-landsbyene har klart å skape en kultur som er unik, noe som er lett å fornemme hvis man reiser til fjerne land og besøker Camphill landsbyer der. Selv om språket og mange av de sosiale normene er forskjellige, er det noe kulturelt som vi kjenner igjen, vi føler oss hjemme i.

Uken før teksten til denne utgaven ble samlet var mange av oss på Gålå en hel uke for å øve og fremføre Peer Gynt, sammen med mennesker fra flere nasjoner, fra Norden, Skottland og Russland. Vi presenterer noen bilder derfra, og vil ha en fyldigere reportasje fra stevnet i neste utgave.

En som ville ha satt stor pris på Peer Gynt festivalen er Phyllis Jacobsen, som gikk bort tidligere i sommer. Hennes storslagne liv har berørt mange mennesker. Hennes forhold til alle mennesker, landsbyboere, medarbeidere, praktikanter, barn og de som arbeidet med det offentlige, var sterk og berikende. Hun ville sikkert ha gledet seg over å se de godt over 400 menneskene på Gålå, som skapte enda et nettverk i løpet av den uken de var sammen.

Vi ønsker våre lesere en god høst, vennlig hilsen og god lesning fra redaksjonen.

Bilde på neste side: Fra Peer Gynt, bryllupet på Hekstad. Foto: Borgny Berglund.

Innhold

NYHETER

NYTT FRA LANDSBYENE	§ 4
NYTT FRA LANDSBYSTIFTELSEN	§ 11
NYTT FRA HELSEPEDAGOGIKKEN	§ 17
MØTEPLASSEN	§ 19
GLIMT FRA VERDEN	§ 21

KRONIKKER

FOKUS – KUNST	§ 22
FORHOLDET MELLOM CAMPHILL OG DE ANDRE HELSEPEDAGOGISKE STEDER	§ 32

FASTE SPALTER

LANDRUKSLIV	§ 34
BRODER DYR	§ 35
BOKANMELDELSER	§ 36
OM LANDSBYSTIFTELSEN	§ 38
CAMPHILL NORGESKALENDER	§ 44

Den Sosiale Grunnlov

Et samarbeidende menneskesamfunns velferd er større jo mindre den enkelte stiller krav om selv å få utbytte av sine ytelser.

Velferden øker jo mer den enkelte avgir til sine medarbeidere og jo mer hans egne behov tilfredsstilles av de andres ytelser.

Alt som innenfor et menneskesamfunn motvirker denne lov, må i lengden på den ene eller annen måte avle ulykke og nød.

Rudolf Steiner

Høst. Foto: Jan Bang

Høst og stjerner

Ja, det er høst
og blader daler ned på jord,
og mørket faller på.

Det er fint å se høstblader.
De har farge på seg.
Høsten er en fin tid.
Jeg liker høsten.

Man må ha refleks på ytterjakken,
og lykt på sykkelen nå som det blir mørkt
om kvelden.

Jeg ser på stjernene på himmelen.
Da kommer de som har gått bort
nærmere oss.

Av Marius Siger

Dagbok fra Vestlandstur

Tekst av ANNE MEDALEN, ELI HARTMANN og HILDE KAASA

11. juli

Eli: Nå er jeg på ei hytte som ligger ved et vann det er pent her

12. juli

Hilde: Vi kjørte gjennom mange tunneler, og vi så et cruisskip i Skjolden, og vi kjørte over Sognefjellet, det var veldig fint, og vi kom til Lom. Og vi kom til Brimi fjellstue. Så vi kom til Stryn, og vi kom til Ørsta og vi fant fram til hytta, og det var gress på taket. Jeg vil gjerne reise til Geiranger. For i Geiranger er det flere cruisskip å se, og da kan vi ta ferje fra Hellesylt til Geiranger. I dag har jeg tenkt å ri på hest.

13. juli

Hilde: I morgen skal vi kanskje med ferje fra Hellesylt til Geiranger og kjøre over Ørneveien, med kort ferjetur fra Eidsdal til Linge og til Vestnes og ferje over til Molde, og det blir fint å kjøre over Atlanterhavsveien, og med ferje til Kristiansund, og det blir fint, i dag red jeg på hest, og fikk holde en liten baby. Og de siste

Vestlandstur. Foto: Eli Hartmann.

nettene blir det på en fjellstue. Og over fjellet var det høye fjell. Vi så noen sauer, og noen kuer. Og vi var i Ørsta, og jeg glemte hatten min i Narvesen kiosken, men jeg fant den igjen, og jeg begynner å bli litt surrete nå, hva er det som går av meg?

14. juli

Hilde: Vi har kommet til Hustadvika gjestegård, og det er mye måker å se, og de skriker. Bare de ikke skiter.

Vi tok også ferje fra Vestnes til Molde, og jeg stod ute på dekk. Jeg kjøpte melk på båten, og jeg tok noen bilder, og de dumme måkene skriker, jeg har på følelsen at de kommer til å skrike om natten. Hvis måkene skiter, da kan det skje at noen blir uheldige at noen får måkeskitt i hodet, jeg tror de har unger i nærheten.

Eli: Nå er jeg på en fin hytte som er like ved sjøen med masse måker som skriker. Vi har også vært i Ålesund og nå er jeg i Molde. Hvis det blir pent vær skal jeg bade i sjøen.

15. juli

Hilde: Vi var i Kristiansund, og vi tok ferje dit, og i Kristiansund er det like mange måker, som her ute ved havet, og vi spiste på gresk restaurant, og det var godt. Vi kjørte en annen vei tilbake, og vi kjørte gjennom en tunnel som gikk under vann.

Eli: I dag var vi på Atlanterhavsveien og Kristiansund og spiste god mat. Så tok vi båt. Det var en fin tur. Det synes jeg. Vi bor i en fin hytte ved sjøen.

Vestlandstur. Foto: Eli Hartmann.

Kirsti Hills-Johnes feiret 60

Erlend Solberg sin tale til Kirsti på hennes 60-års dag:

Det er med ære
at så mange som taler
for deg
Etter så mange år
Det som er interessant for meg
Er at du
har ledet oss
Igjenom st. Hans spill
Som du har gjort et par år
Og det skal være
Som åpning av en sommerfest
Dermed erklærer jeg
Kirsti i sin 60 års dag
For åpent.

*Gratulerer med de kommende 60 år!
Hilsen Erlend*

Fest for Kirsti

Gjester fra de andre Camphill stedene og beboerne av Vidaråsen var samlet til sommerfest i Kristofferhallen i anledning Kirstis 60 årsdag og vi så blant annet foto fra hennes barndom og ungdom og Karin Browne kom inn som Giovanni og vi hørte sveitsiske sanger, det var bidrag fra familien Evensen og Bernt sang for henne og Gunn Kristin sang opera og Johan Falkberget hus hadde en del bidrag og Anne Medalen hadde flere taler og

det var kaker i foajeen og etter at vi spiste var det mange som holdt taler og vi danset etter musikk av en gruppe som kalte seg for Trette menn og var en gammel kjenning fra Kirsti.

Kirsti fikk masse fine gaver.

Festen ble ledet av Bernt og husene hadde med seg kaker og smørbrød o.l. Alle var fornøyd med festen som varte i mange timer. Vi danset polonese og vals og reel.

Av Arnkjell Ruud

Kirsti Hills-Johnes. Foto: Borgny Berglund

Erlend Havneraas har gått bort

Mens denne utgaven av Landsbyliv var under redigering fikk vi høre at Erlend Havneraas, medarbeider på Kristoffertunet, var gått bort. Vi kondolerer familie og venner. De som ønsker å skrive minneord, kan sende dette inn til neste utgave. *Red.*

*Erlend Havnerås
Foto: Jason Havnerås*

Gurvika

Jeg heter Jørn Løberg. Jeg skriver på data. Jeg så Peer Gynt i Hallen på Vidaråsen. Jeg skal til Skien på fredag, og blir hentet av Grethe Løberg. Hun kommer med Ford og jeg gleder meg til sommerferien.

Jeg syklet til Trollsvann, det var på første mai, det var fin tur.

I dag skal vi på tur med bussen, så skal vi spise middag ute. Det blir fint. Klokken 1200 skal vi bade i badebassenget i Gurvika men ta med badebukse. Så skal han Frode hente gitar strenger på Vidaråsen. Jeg liker å høre på ønskekonserten på radio.

Tekst av Jørn Løberg

Jørn Løberg. Foto: Frode Nilstun

«Farmen» på Vallersund Gård

”Et sted i Norge står en tom gård og venter på å bli fylt av liv. Vil du være med å leve som gårdsfolk på en gård i Norge, slik de gjorde i 1909? Nå har du sjansen ... ”
Slik stod det i avisene i sommer. Mange kommuner ”satte himmel og jord i bevegelse” for å få TV 2 og realityserien ”Farmen” til seg.

Tekst DAG BALAVOINE

Det ble faktisk tilslutt Bjugn kommune og Vallersund som ble valgt ut blant mange mulige steder i Midt Norge. TV-selskapet satte fokus på Trøndersk kystkultur, og Vallersund har det som trengtes.

Ja vel, litt stolte kan vi vel være at vi ble valgt ut.

Det er meningen at de utvalgte 14 menneskene skal bo på en gård slik de levde for 100 år siden, altså i 1910. Da passer miljøet omkring Vallersund Gård utmerket. Her har vi et gammelt nyrestaurert handelssted med butikken vår, ”krambua”, som enda er slik den var for 100 år siden samt havneområdet og den antikvariske bebyggelsen fra den tiden.

Selve ”Farmengården” er ikke på Vallersund Gård, men på Tranøya, en liten øy i nabolaget. Der skal deltagerne bo i 10 uker. Hver onsdag kommer noen av deltagerne på markedsdag til Vallersund Gård. Da er det laget til med markedsboder og statister i klær slik det var for 100 år siden her. Det ser faktisk ganske fint ut. Havna er staset opp med gamle båter og antikviteter slik det var før i tiden. Når deltagerne kommer fra Tranøya i robåt blir de filmet av et TV-team, (ikke akkurat utstyr fra 1910) og de har oppgaven å få kjøpt og solgt sine varer på markedet. Butikken vår er også blitt staset riktig fint opp.

Hver uke må en eller to av deltagerne reise fra Farmen fordi de taper en tvekamp, enten det er ved rå styrke eller ved kløkt. Tilslutt, etter 10 uker, dvs. i slutten av november i år, er det

Fra innspillingen av tv-serien «Farmen» på Vallersund Gård. Foto: Dag Balavoine.

bare en igjen og det er vinneren av farmen 2009. Selve serien skal ikke vises på TV før våren 2010.

Men hvordan skal vi som landsby møte dette? Farmen og TV 2 er nok ikke klar over at Vallersund Gård er en virkelig ”realityfarm”, som ikke bare varer 10 uker, men som varer i årevis.

Det er noe vesentlig med landsbylivet som vi er blitt klar over i møtet med denne underholdningsformen og som gjør livet vårt vesensforskjellig fra Farmen gården:

Overskriften på serien er: ”FARMEN – kampen for tilværelsen.” Denne formuleringen viser hen til den sosialdarwinistiske utviklingsteori om den sterkeste rett til å overleve og føre utviklingen videre. (Jeg er klar over at det var ment å hete den best tilpassningsdyktige og ikke den sterkeste, men det er ikke det som er vesentlig her). Den svakeste, i denne teorien, må alltid vike for den sterke og har ingen rett til utvikling.

Denne tankegang førte til rasehygienens seiersgang gjennom det forrige århundre og denne siden ved vår historie er virkelig ikke mye å se tilbake på med stolthet. Som landsby

bygger Vallersund Gård på at mennesket er av verdi uansett hvilken styrke eller svakhet den viser. Vel vitende om at alle mennesker har sine styrker og svakheter avhengig hvilket perspektiv man vil framheve. I så måte bygger landsbylivet på en diamentral motsatt tankegang enn Farmen, nemlig den svakestes overlevelseshett.

Hva er ”kampen for tilværelsen”? Hva er det man da kjemper for? I Farmen kjemper hver for seg selv, slik at man selv tilslutt skal vinne. Slik var det nok hverken i 1910 eller i dagens virkelige liv. Hva skulle man leve for hvis man til sist måtte leve alene. Her skiller Landsbylivet seg også ut i motsatt retning enn Farmen gården. Virkeligheten i landsbyen, slik det også er i det virkelige livet er, at vi lever for hverandre.

På Farmen gården blir den ene deltageren etter den andre ekskludert av fellesskapet fordi det taper en tvekamp. I landsbylivet ønsker vi å inkludere og integrere alle som kommer, enten det er på et besøk eller skal bo i landsbyen over lengre tid.

Det var absolutt ikke en selvfølge at vi på Vallersund Gård sa oss villig

til at innfilmingen av Farmen skulle skje hos oss. Men det er også interessant å se hvordan innspillingen skjer og det er virkelig en fest for bygda med alle de frivillige som er med som statister. På Vallersund Gård har vi bestemt oss for ikke å være med som statister alle sammen, men bare de som har spesielt lyst. Vi får heller være med i moroa på andre måter.

Det var i snitt over 800.000 som fulgte med hver episode av forrige sesong av Farmen. Det er klart at Vallersund Gård blir kjent gjennom et slikt mediablikk. Litt leit er det kanskje at vi blir kjent som et gammelt handelssted der Farmen og "kampen for tilværelsen" har vært og ikke en landsby som gir den svakestes rett til å leve, hvor ingen blir ekskludert og hvor alle lever med og for hverandre.

Sankthans!

St Hans-bål. Foto: Jan Bang

Den 23. juni hadde vi Sankthans-aften på Solborg. Sankthansbålet ble tent på sportsplassen nedenfor Steinerskolen. Det var også bursdagen til Hans og han ble 35 år den dagen. Så var det også avskjedsfest for Anges og Alba. De skulle flytte til Oslo.

Først sto vi i ring, så ble Sankthansbålet tent. Så var det taler og gaveoverrekkelser til Agnes og Alba. Så var det leker. Vi lekte med hoppe i sekk og slå på ring.

Først spiste vi mat, så lekte vi, så var det spilling av musikk og allsang.

Av Hanne Kveli

Til Torbjørn på 60-års dagen

Melodi: "Bamses fødselsdag"

På Rotvoll er det fest i dag for beste mann på Tunet
 Og Berit hun har gledet seg og er i rette lunet.
 Hipp, hurra for Torbjørn vår, fyller 60 år i år,
 Hipp, hurra for Torbjørn vår som fyller 60 år.

Med 40 år i Stiftelsen er Torbjørn veteranen,
 En pioner på Tunet her, han er en del av klanen.
 Hipp, hurra for Torbjørn vår, fyller 60 år i år,
 Hipp, hurra for Torbjørn vår som fyller 60 år.

For Torbjørn er en antropos, en hem'lighet han skjuler,
 men om det skulle bli litt floss, så har han sukkerkuler.
 Uten antroposofi ingen Stiftelse har vi,
 Bare floss i floss det ble og ingen urtete.

Da Berit kom fikk Torbjørn seg en livsledsagerinne,
 En trofast støtte og en venn, kort sagt en dyktig kvinne.
 Og de fikk sitt eget bo, fryd og glede har de to,
 Sussebass og Flåsemor de koser seg i kor.

Mens Berit spiller på gitar og synger Mamma-mia,
 Er Torbjørn foran TV'n sin og "teiper" Nostalgia.
 Hipp, hurra for Torbjørn vår, fyller 60 år i år,
 Hipp, hurra for Torbjørn vår som fyller 60 år.

En liten stund før middagstid, får kokken et besøk av
 Han Torbjørn som fornøyd og blid vil ta en titt i gryta.
 Mat er godt for hver i sær, Torbjørn liker maten her,
 Hipp, hurra for Torbjørn vår som fyller 60 år.

Med dress og slips og nyklipt hår er Torbjørn Tunets herre,
 En gentleman hvor enn han går, (med andre er det verre!)
 Ingen er som Torbjørn vår, fyller 60 år i år,
 Hipp, hurra for Torbjørn vår som fyller 60 år.

I dag vi gratulere vil, for Torbjørn jubilere,
 Han er en riktig kjernekar og kan fotografere.
 Hipp, hurra et bilde ta, ja det blir nok veldig bra,
 Hipp, hurra et bilde ta, av Torbjørn her i dag.

Hilsen Anne, Birgit og Nils

Thorbjørn med veven. Foto: Nils Langeland

Phyllis Jacobsen gikk over terskelen den 29. juni

Spennende barndom og aktiv alderdom

Fra Øistein Parmanns bok
Skjebnemøter

Phyllis Jacobsen beskriver sin barndom:

”Mens far utførte sin turnustjeneste måtte jeg bo hos min bestemor i St. Paul i Minnesota, forteller Phyllis. – Min bror var hos min fars familie i Iowa.

Jeg husker en episode fra da jeg var to og et halvt år hos min bestemor. Gjennom vinduet fikk jeg øye på en flokk fugler; jeg åpnet døren for å gå ut og leke med dem, da fløy de vekk, og jeg ble så fortvilet. Jeg ville dem jo ikke noe vondt. Senere oppdaget jeg at jeg hadde et slikt umiddelbart forhold til naturen og alt levende. Dette har fulgt meg gjennom hele livet.

Da familien igjen var samlet, var jeg knapt tre år. Vi bosatte oss i utkanten av Los Angeles, og den første tiden bodde vi i en liten hytte og i et telt. Her levde vi i en helt annen natur – med sommer hele året – enn den jeg var vant til i det frodige Øst-Amerika. Landskapet var så tørt at nesten det eneste som grodde var kaktus, og når som helst kunne du støte på klapperslanger. Det var et fantastisk landskap for et barn å vokse opp i.

Far fikk en stor praksis. Han tjente godt, og snart bygget vi vårt eget hus. Vår største glede var å få følge med far på sykebesøk. Jeg husker enkelte glimt fra disse besøkene. En liten handikappet gutt i rullestol gjorde et dypt inntrykk på meg. Han hadde en kanin som løp omkring på gulvet.

Men tross sin høye inntekt, viste det seg at min far ikke klarte å styre penger, og vi mistet huset vårt; banken ble eier, og vi måtte flytte.

Da jeg var fem år, begynte en hel ny episode for oss barn. Min far skulle overta en stilling som lege ved sanatorium i prærielandet ute i Nevada. Vi fikk et hus på en ranch med ordentlig cowboys og tusenvis

Phyllis Jacobsen, Lars Henrik Nesheim og Johannes Hertzberg har nylig gått bort, og møtes nå igjen Foto: Borgny Berglund

Phyllis og Ivan. Arkivfoto

av kveg. Det viste seg imidlertid å være en slags svindel med dette sanatoriet, for det fantes ikke. Men siden vi hadde flyttet hele familien hit ut med innbo og alt, så bestemte far seg for å bli en tid allikevel.

Det bodde hovedsakelig indianere i dette distriktet, og disse ble da fars pasienter. Selv hadde jeg denne

perioden av mitt liv bare indianerbarn som lekekamerater. Vi hadde mange hester på ranchen, og vi barn hadde hver vår hest selv om vi var små. Vi elsket å stå tidlig opp om morgenen, før far og mor var våkne, sadle hestene og ri ut i morgensolen. Vi tok ofte poteter med oss, og fyrstikker. Så tente vi bål og stekte poteter ute i ørkenen.

Det var et spesielt og mektig syn vi kunne oppleve på prærien i Nevada, og det var enorme flokker arabiske villhester som galopperte forbi – hester som var blitt ville og formerte seg voldsomt etter at de var satt fri av de spanske soldatene som brakte dem hit på 1500-tallet. Våre cowboys fant en liten fole fra disse hestene og ga den til oss barna, og vi måtte gi den melk fra flaske.

Vi lærte av våre indianervenner hvordan man fanger klapperslanger og ørkenrotter og andre dyr som fantes der. Vi fikk en fortrolig og nært forhold til naturen og dyrelivet, både det som var farlig og det som

var godt. Ofte dro vi med disse indianerbarna og deres foreldre opp i fjellene på hesteryggen. En gang skulle vi samle kongler fra pinjetrærne, for det var så fine frø i dem, som indianerne malte og brukte i brødet. Konglene ble ristet i svære ovner som ble bygget ute. Her tørket de konglene og frøene spratt ut. De samlet sekkevis med slike frø som var hovednæring om vinteren. Jeg husker at indianerne brakte oss til noen store grotter i fjellet. Her inne var det gamle, primitive malerier på veggene, akkurat som i grottene i Frankrike og i Spania.”

Øistein Parmann skriver senere i boken, som kom ut i 1996:

”Phyllis forteller at hun for noen år siden var i Sao Paulo på en IDRI-ART-festival. Hun besøkte Botucatu og holdt et helsepedagogisk kurs der. I løpet av 21 år har de ute i ørkenen klart å bygge opp et selv bærende samfunn og en sosial struktur med helsetjeneste, barnehage, barnehjem, Steinerskoler, forskningsinstitutter i bio-dynamisk jordbruk for ungdommer fra hele Syd-Amerika, verksteder og et omfattende og mangfoldig jordbruk med produksjon av melk og honning, grønnsaker og urter for det brasilianske Weleda. I år står det store nye meieriet ferdig, og småbøndene flytter tilbake og får hjelp til å starte på nytt. Mer og mer av ørkenen blir gjenvunnet og gjort fruktbar. Fra storbyslummen flytter ungdommen tilbake hit og finner en meningsfylt tilværelse. Denne modellen av et selv bærende samfunn av samarbeidende mennesker viser en farbar vei ut av den katastrofen profittkapitalens monokultur har ført millioner av brasilianere ut i.

”Det er impulser som dette vi vil være med på å sette ut i livet”, sier Phyllis og Ivan – de nærmer seg begge åtti år, men oppgavene kaller fremdeles på dem. Og om noen dager setter de seg altså i bilen med tilhengeren fylt av ting som skal komme til nytte for de søstre og brødre som venter på dem i Polen.”

Phyllis Jacobsen er død

Phyllis som ung. Arkivfoto

Det var med stor sorg og sjokk jeg fikk se i Tønsbergs Blad at min første husmor Phyllis Jacobsen er død. Jeg fikk høre at hun er kommet på sykehus og var mye bedre. Hun døde på Tønsberg sykehus.

Tekst ARNKJELL RUUD

Jeg ble kjent med Phyllis og Ivan da jeg kom hit som landsbyboer for snart 40 år siden og havnet på Johan Falk-

Om Phyllis

Ja, nå har en god venninne og nabo gått bort.

Phyllis og Ivan grunnla Vidaråsen i 1966, senere flyttet de til Solborg, til Parmann Hus. Så ble hun enke. Hun hadde vært enke ett par år da undertegnet flyttet på Parmann Hus. Hun var alltid blid, hyggelig og koselig. Hun fartet veldig mye rundt omkring hver gang det foregikk noe i Olavsalen eller når hun skulle til Hønefoss. Hun var sterk til det siste. Hun feiret 90 års dag i Lanzarote sammen med familien sin.

Sist vi så henne, var tre dager før hun og familien skulle reise til Lanzarote. Hun var naboen min i halvannet år. Så ble hun dårlig og flyttet til seniorsenteret på Vidaråsen.

I dag møttes alle og fikk vite at du, Phyllis, var borte. Det er ikke til å tro. Vi minnes deg i kjærlighet, hvil i fred, Phyllis.

Den 2. juli reiste vi en hel gjeng fra Solborg til Vidaråsen Landsby. Når vi

berget hus. Der hun altså var min første husmor og jeg var så heldig å bli kjent med henne og mannen.

Før hun kom til Vidaråsen var hun ansatt hos Walt Disney som tegner og hun har vært Steinerskolelærer. I Pinsen 1966 ble hun grunnlegger av Vidaråsen sammen med sin mann Ivan, Margit Engel og Trygve Thornæes.

Hun døde mandag 29. juni dagen etter at jeg kom til Eidene, og torsdag 2. juli ble hun bisatt i Andreasbygget som ble fylt til siste plass av familie og venner. Presten i Kristensamfunnet Gisle Bie holdt bisettelsen og Nils spilte til å begynne med på sin klarinett. Etter at vi hørte Nils var det sang av Karen, Nils og Anne. Etter at båren ble båret ut til ventende bil og ble kjørt bort gikk vi til Kristofferhallen og hadde minnehøytid-lighet.

Tankene om Phyllis går til hennes familie og venner og vi lyser fred over hennes minne.

Phyllis og Ivan ved matbordet. Arkivfoto

kom fram var vi først i Andreasbygget der begravelsen fant sted. Det var så fullt at noen måtte stå. Så ble kisten båret ut av familien. Etterpå var det minnestund i Kristofferhallen. Der fikk vi god mat, saft, kaker og kaffe. Mange holdt fine minnetaler. Det var veldig mange som hadde møtt opp til begravelsen og minnestunden.

Hilsen Hanna Kveli

Mini-fotokurs på Vallersund Gård

Et par dager etter representantskapsmøtet på Vallersund i juni, holdt jeg et kort fotokurs for to av elevene på Framskolen.

Tekst BORGNY BERGLUND

Deltakere var Mari Kristiansen og Mauricio Skjetne. Prosjektet var i første omgang portrett og de skulle ta bilder av hverandre. De gikk med stor iver inn for oppgaven og det ble mange fine bilder. Begge hadde egne digitalkameraer og de fikk veiledning underveis. Bildene ble overført til datamaskin der ble de vurdert av kurslederen. Mari og Mauricio viste stort talent både for fotografering og for databehandlingen. Det viste seg at tiden ikke strakk til for alle ønskene de to hadde. Det ble heller ingen fotografering av solnedgang – det ville gått ut over sengetiden! Kanskje kan kurset gjentas en annen gang?

Mauricio Skjetne
Foto: Mari Kristiansen

Mari Kristiansen
Foto: Mauricio Skjetne

Bortenfor anstalt og ensomhet

Kan Camphill-landsbyene være noe for deg?

Camphill-landsbyene er integrerte levetilpassede fellesskap der mennesker med ulike behov for bistand lever side om side med gode hjelpere i en levende og aktiv landsby.

I arbeidstiden er alle sysselsatt med landsbyens mange oppgaver; håndverk, jordbruk, matlaging og hushold. Det legges vekt på nærhet til natur og mennesker. Arbeidet gir livsnære erfaringer og dekker reelle behov i landsbyen. Livet i fellesskap, arbeid, hverdag og fest danner grunnlag for et spennende og utfordrende miljø.

I landsbyene pleies det et variert kulturliv med teateroppførelser, sang, musikk, høytidsfeiring og utflukter.

For deg med spesielle behov gir landsbyen en trygg hverdag sammen med likesinnede. Her får du utvikle dine evner og muligheter gjennom daglig

arbeidstrening og opplæring, og i det sosiale og kulturelle liv.

Nye medarbeidere tilbys introduksjonskurs i landsbylivet og antroposofi, samt en treårig yrkesveiledende utdanning i helsepedagogikk og sosialterapi.

Camphill er landsdekkende og eies av Camphill landsbystiftelse som driver 6 landsbyer i Norge; 3 i Trøndelag, 1 på Vestlandet og 2 på Østlandet.

Er du interessert? Ta kontakt:

Camphill landsbystiftelse

v/Bokverkstedet,
Reidar Jensensgate 10,
7550 Hommelvik
Telefon 73 97 84 60
Epost: landsbystiftelsen@camphill.no

www.camphill.no

- Jeg er veldig glad for at vi har fått Landsbyliv!

I år gikk Cato Schiøtz av som leder for Landsbystiftelsens Hovedstyre. Jan Bang besøkte ham på Biri hvor han har sin familiegård.

Hvem er Cato Schiøtz? Vi tok en reise gjennom de forskjellige menneskeaspekter som gjør oss til en helhet. Cato er høy, slank, mørkhåret og har et ansikt som er kantet, med et smil som ligger på lur nesten hele tiden. Han luter litt fremover, særlig i de litt lave rommene på denne gamle gårdsbygningen, og ansiktet stikker frem som baugen på et skip, den skjærer seg inn i verden, spørrende, nysgjerrig.

Hva med Cato som bonde?

Cato er også en jordnær bonde. Han eier nå gården som har vært i familien i tre generasjoner, og har vært her som barn siden han ble født. Han har brukt mye tid og penger på å pusse opp gården som han har eid siden 1974. Han begynte forbedringer i 1980, har siden da utvidet fra 70 til 230 mål og 12 til 45 kuer. I midten av 1990 årene ble driften lagt om til økologisk dyrking. Forpakteren har bakgrunn fra Aurland landbruksskole.

Når Landsbyliv er på besøk, er huset fylt med barnebarn, Cato og Anne passer den minste. Alle har det travelt med å gjøre seg klar for utflukt til Lillehammer senere på dagen. Vi finner oss et stille hjørne i stuen og fortsetter praten.

Anne og Cato med barnebarnet som også heter Anne. Foto: Jan Bang

LANDSBYLIV: Hva er forholdet mellom biodynamisk og økologisk dyrking?

CATO: BD jordbruk er et tillegg til det økologiske, kjemikaliefrie jordbruket. Forskjellen mellom det økologiske og det biodynamiske landbruket er først og fremst at det biodynamiske landbruket har en spirituell dimensjon gjennom sin bruk av naturpreparater. Det er viktig at man ikke får et motsetningsforhold mellom det økologiske og det biodynamiske landbruket, men at disse gjensidig støtter hverandre.

Han blir ivrig begeistret over et innlegg i Aftenposten om bier og hvordan de i dag er truet av kjemikalier, særlig fra jordbruket.

CATO: Jeg har blitt fortalt at dette spådde Steiner for 80 år siden. Nå ser vi at det er sant!

Hans yrke er advokat

Den siden av Cato som gir ham mulighet og anledning til å gjøre alt det andre han gjør, kan vi kalle det for det livgivende? Han har vært i jussen siden 20-års alderen og feirer nå 41 års jubileum i bransjen.

LANDSBYLIV: Hvorfor jus?

CATO: Det var det som var igjen etter alle andre yrker ble vraket. Jus kan brukes til hva som helst. Blir du for eksempel tannlege er det ikke mye annet du kan gjøre med det. Da blir det stort sett å lege tenner. Jus gir mange yrkesmuligheter, og for meg har det vært et lykkelig valg. Jussen gir et ståsted, det er en virksomhet som gir anledning til å gjøre andre ting.

Cato var universitetslektor i 3 år, deretter dommerfullmektig mot slutten av 1970 tallet da han bodde her på gården. Han har hatt noen høyprofilerte saker: Per Liland, Per Orderud, Märtha Louise, Morgan Andersen, Trygve Hegnar, m.fl. Dette har gjort Cato Schiøtz til en kjent mann i dagens Norge.

Cato på Biri. Foto: Jan Bang

LANDSBYLIV: Hvordan verdsetter du yrket ditt?

CATO: Antroposofien er viktigere. Jussen gjør meg synlig, jeg er blitt en offentlig person, og har fått et offentlig ståsted. Men jeg har ikke oppsøkt status som offentlig person, dette er noe som har kommet til meg. Det er som dører har åpnet seg og jeg har gått gjennom dem.

Cato som bokmann

Interessen for bøker må være det inspirative i Cato. Han retter seg opp i stolen, det skinner i øynene, han blir ivrig.

LANDSBYLIV: Hva er det med bøker som gjør dem til noe spesielt?

CATO: Det er noe mer i en bok enn bare innholdet. Hvis det ikke hadde vært det kunne vi bare lese paperbacks, de er jo billigere. Jeg samler på bøker, sære bøker. Dette har vært en lidenskap for meg siden august 1980 da en god venn av meg åpnet et antikvariat. Dette interesserte meg og jeg begynte å samle.

LANDSBYLIV: Hvilke type bøker?

CATO: Norske førsteutgaver, og jeg samler bredt. Dette har ingenting med antroposofien å gjøre. Jeg bare liker å samle bøker.

Selv om Cato tror at hans boksamlermani ikke har noe med antroposofien å gjøre, tar det ikke lang tid før vi er tilbake i det antroposofiske sporet. Det er jo klart hva han er egentlig opptatt av.

Fortsetter på side 12

CATO: Jeg har også samlet et stort antroposofisk bibliotek, særlig tidskrifter. Jeg har komplette årganger av Janus, Vidar, Arken, Spektrum, Libra og Horisont. Ja, alle de store antroposofiske tidskrifter siden 1915 og frem til i dag. Jeg følger jo også med hva som skjer i bok-Norge. I høst kommer det ut en ny biografi om Olav Aukrust, og der forventer jeg et sterkt innslag av det antroposofiske. Tore Rem skal utgi en biografi av Jens Bjørneboe, han var en person som sto sentralt i utviklingen av antroposofien her i landet.

Bokgleden har ledet Cato til å bli styremedlem i Antropos forlag, og han har engasjert seg i bokutgivelser i Norge, særlig i den siste tiden. Han har ti bokutgivelser på samvittigheten.

LANDSBYLIV: Bøker gir glede, man ånder jo inn bokstøvet og blir beriket av det. Men hva med å skrive, å ånde ut bokstøvet?

CATO: Jeg skriver nå en fast spalte i Morgenbladet om bøker, den siste var om Ingvar Ambjørnsens første bok Pepsikyss. Og jeg har to bøker på beddingen. Den ene kommer muligens i februar 2011 og er om antroposofien i dagens Norge, dens betydning i vårt kultur- og sosiale liv. Den andre er om norske forfattere og deres forhold til antroposofien.

LANDSBYLIV: Er det noen overraskelser i den andre boken?

CATO: Ja. Garborgs velvillig omtale om Steiner i sine dagbøker. Olav H. Hauges begeistring for Steiner. Agnar

Foto: Borgny Berglund

Mykles essay om Steiners tregrening, inntatt i tidskriftet Horisont. For øvrig Ingvar Ambjørnsen som skal forelese om sitt forhold til Steiner i høst.

Antroposofien og Camphill

Nå har vi endelig kommet frem til Catos kjerne. Antroposofien er viktig. Gården er nærmest et ansvar, det er noe man bare må gjøre. Jussen er et yrke, noe man må leve av, og bøkene gir glede. Antroposofien gjennom-syrer alle de andre interesser og lidenskaper, den står nærmest sentralt, som en slags livsoppgave.

LANDSBYLIV: Hvordan kom du inn i antroposofien?

Vi måtte velge skole for våre barn, og valgte Hovseter Steinerskole, den var den nærmeste. Ellers har jeg ikke noen bakgrunn i det åndelige. Min far var ateist og lege. Jeg vokste opp i et sterkt reduksjonistisk hjem uten religion. Men antroposofien er ikke et alternativ til det materielle, den er et tillegg. Det er noe som utbygger det materielle, noe komplementært.

LANDSBYLIV: Hvordan kom du inn i Camphill?

CATO: Jeg hadde gjort noen små juridiske tjenester for Steinerskolen, og Vidaråsen hadde hørt om dette og tok kontakt. Dette var vel i slutten av 1980-tallet. De trengte hjelp med arbeids- og oppholdstillatelse for unge medarbeidere fra utlandet. I 1988 ble jeg invitert til et representantskapsmøte, og Margit Engel klapet meg inn som medlem i løpet av møtet. Jeg ble ikke engang spurt! Jeg kom for å gi en juridisk innledning, og reiste som medlem. Da var Øistein Parmann og Nils Christie medlemmer, og jeg ble kjent med dem.

LANDSBYLIV: Hvordan står antroposofien i Norge?

CATO: Norge er svakere enn Sverige med hensyn til store antroposofiske institusjoner, og dessverre svak med hensyn til antroposofisk forskning, men innen kultur- og skolebevegelsen, er Norge sterkere enn noe annet land. Vi ser antroposofiens betydning i samfunnet også gjennom den økende suksessen som Cultura Sparebank har hatt. Cultura Spare-

bank er et resultat av et antroposofisk initiativ, og kunne like gjerne fått navnet Steinerbanken, men dette hadde kanskje vært et navn som hadde medført at man ikke fikk den allmenne appell som banken har i dag.

CATO: Norge er helt unik i sitt forhold til antroposofien. Her kan man gå hele veien fra barnehagen til Mastergraden i utdannelsen. Steinerskolene er veldig synlige i Norge. På verdensbasis er Steinerskolene kanskje det mest vellykket antroposofisk initiativ. Det finnes nå over 1000 skoler i verden. Hadde Steiner bare stiftet Steinerskolebevegelsen hadde han fått seg et verdensnavn. Men han gjorde jo så mye annet! Jeg er veldig opptatt av og fasinert over Steiner og hans livsverk.

LANDSBYLIV: Hva med Dornach?

CATO: Kanskje burde Dornach legges ned, det er for mye fokus på ett sted. Ett alternativ kunne være å etablere f eks ti forskjellige forskningsinstitutter som hver fikk sitt spesielle faglige ansvar og spre disse sentrene rundt om i verden.

LANDSBYLIV: Hvordan ser du fremtiden for antroposofien i Norge?

CATO: Antroposofien er mer akseptert her i landet i dag enn det var før. Jeg får stadig henvendelser fra steder som vil ha foredrag om antroposofien. Bare i den siste uken har jeg fått spørsmål fra studentsamfunnet i Bergen og fra Rotary. Dette er miljøer som ikke akkurat er kjent for sine antroposofiske bestrebelser.

Jeg har arbeidet mye rundt Steiner og hans forhold til og undervisning i Norge. Til høsten skal jeg forelese om Steiners esoteriske undervisning her i landet. Så vidt jeg vet har denne siden av Steiner ikke blitt utforsket før. Jeg føler at jeg kan bruke min offentlige posisjon her til å synliggjøre og legitimere Steiners verk i Norge.

Catos år i Camphill

LANDSBYLIV: Hvordan gikk det i representantskapet etter du ble klapet inn av Margit?

CATO: Jeg satt som vanlig medlem i flere år, og ble formann i slutten av

Cato på Biri i sitt rette element. Foto: Borgny Berglund

1990-årene. Etter noen år dannet vi et hovedstyre, dette var i 2003 eller 2004 og jeg gikk inn i det som formann.

LANDSBYLIV: Hva har vært viktig for deg i denne tiden som formann i hovedstyre?

CATO: Særlig fire ting: Det første er at vi har forbedret forholdene for medarbeidere med en gunstig pensjonsordning og en fungerende etableringsordning for de som slutter. For det andre har vi ryddet opp med hensyn til arbeidskontrakter og HMS, dette gjør at vi holder oss innenfor Norges lover, noe som er svært viktig. Det tredje er en reorganisering av driften med et mindre og mer effektivt hovedstyre, og delegering av myndighet til lokalstedene og lokalstyrene, og vi har i tillegg bygget opp et sekretariat som bistår i det administrative. Dette er i samsvar med samfunnets krav for mer dokumentasjon og HMS kvalitetssikring. Det siste er at vi har fått til en bedre økonomi med betaling for kost og losji, etter vi fikk landsbystiftelsen flyttet ut av sykehusloven.

Cato fortsetter: Det har vært noen vanskeligheter med disse forand-

ringene. Det har vært en mistillit til at eksterne mennesker kommer inn og bestemmer. Man tvilholder på medarbeidere i flertallet, særlig i styrer og i representantskapet. Eksterne er sett på som en nødvendig onde istedenfor som en forsterkende ressurs. Dette gjelder ikke bare i Camphill, hele det antroposofiske miljøet er overbefolket med antroposof. Det er en fare ved det. Nils Christie er et skoleeksempel på hvor feilaktig denne innstillingen kan være. Han er en sympatiserende ikke-antroposof som har bidratt mye til at Camphill har blitt kjent og anerkjent.

LANDSBYLIV: Er det andre ting som du ser har vært viktige utviklinger i tiden du satt ved roret?

CATO: Jeg er veldig glad for at vi har fått Landsbyliv.

LANDSBYLIV: Dette må vi jo slå opp stort her i bladet!

CATO: Ja! Men jeg vil også trekke frem samarbeidet med den bredere helsepedagogiske sektor, dette er noe som er veldig viktig, og meget bra. Det viser at Camphill engasjerer

seg sterkere i det generelle antroposofiske arbeid, og bidrar til et felles samarbeid. Det er en stigende interesse i det allmenne antroposofiske. Den økonomiske støtten som landsbystiftelsen ga til tregreningsboken er et godt eksempel på akkurat dette. (Tregrening, av Rudolf Steiner, oversatt av Petter Normann Waage, 2008, anmeldt i Landsbyliv 17. Red)

LANDSBYLIV: Hva er de viktigste oppgavene til det nye hovedstyret?

CATO: Rekruttering, særlig av norske medarbeidere, og dette må gjøres ved å skape trivsel og begeistring blant medarbeidere. I tillegg trenger vi en sterkere profesjonalisering av tilbudet, med bedre boliger, og med driften i fokus.

LANDSBYLIV: Har du et godt råd til det nye styret?

CATO: Et ønske, at økonomien blir ytterligere forbedret. Og et råd, at det frigjøres ressurser i lokalstyrene, der er det et stort potensial som kan brukes.

Ord fra Svein til Cato

Kjære Cato!

På vegne av Representantskapet vil jeg takke deg for din lange, trofaste, tålmodige og kjærlige innsats for Landsbystiftelsen.

Lang fordi du har vært styreleder i 11 år - en lang periode i din kanskje mest yrkesaktive periode. Dette har vært en gave til Landsbystiftelsen.

Trofast fordi du har kjempet for Camphills verdier og for å skape det rettmessige frihetsrom for virksomheten. Det være seg i møter med departement, kommuner, fylker, byråkrati og stortingsutvalg. Mange viktige vedtak har det lyktes deg å få gjennomført.

Tålmodig fordi du – som en svært ryddig jurist – har holdt ut med

Landsbystiftelsen noe uryddige organisasjonsform og redsel for overstyring. Men du har også år for år forvandlet den uryddige motstand til aksept for en mer ryddig og klar struktur hvor ansvar og ansvarsfordeling har vært hovedsaken.

Kjærlig – fordi du har hatt et varmt hjerte for så vel landsbybeboere som for dem som har sitt virke innenfor denne usedvanlige organisasjonen. Din røst gjenspeiler ofte menneskelig respekt og varme når du omtaler Landsbystiftelsens oppgaver og omsorg for de mennesker som har behov for en annerledes livssituasjon.

Du fortsetter ennå en tid i styret, hvilket vi er glad for, men jobben med å gå foran og "trække løypen" har alltid vært stritt. Vi takker deg hjertelig

Dag og Svein på besøk hos Cato på Biri. Foto: Borgny Berglund

for din helhjertede innsats og det du har gjort og oppnådd som styreleder, vil bli stående i Landsbystiftelsens historie.

Svein Berglund, leder av Representantskapet, Vallersund 7. juni 2009

Representantskapsmøte sommeren 2009

Fredag 5. juni 2009 reiste Angela Rawcliffe og jeg som Hogganvik-deltakere på årets representantskaps møte på Vallersund landsby.

Tekst REIDAR HÅVÅS

Reidar Håvås. Foto: Borgny Berglund

Etter et par timers reise fra Hogganvik, landet vi på Trondheim flyplass i Stjørdal. Der ble vi møtt med buss, som tok oss vestover, gjennom Trondheim sentrum og videre vest på

sørsiden av Trondheimsfjorden til Flakk, hvor vi tok fergen over til Rørvik på Fosenhalvøya. Vallersund Gård ligger ca en god times kjøring fra ferga. Veien går gjennom et forrevet landskap, hvor fjell, berg, skog, små tjern, siloballer, beitede kyr skapte et fengslende blick hele veien.

Vallersund ligger i Bjugn kommune. Bjugn har cirka 5000 innbyggere og

er en distriktskommune som ligger helt vest på Fosenhalvøya. Næringsveier er jordbruk og service.

Kommer man til Vallesund, så er det umulig å ikke gå ned i knestående når man får øye på det store og flotte trønderlånnet som ligger helt nede i stranda. Huset er fullt restaurert og setter et preg på landsbyen.

I låven regjerte storoksen Baldrian. Den hadde et imponerende selv-

sikkert kroppsspråk, som sa klart: "til meg kommer kyrne, og ikke motsatt".

Arbeidet med representantskapet begynte raskt etter ankomst og hadde som hovedmål å vedta nye vedtekter for landsbystiftelsen og velge nytt hovedstyre. Cato Schiøtz redegjorde for det omfattende arbeidet som var blitt gjort for å lage nye vedtekter som er mer i samsvar med tiden vi lever i.

Takk til Cato. Foto: Borgny Berglund

Det nye er at styret skal være 7 stykker og minst tre av styre skal være eksterne. Det ble uttrykt engstelse for at stiftelsen kunne bli forandret, fordi at medlemmer av hovedstyret ikke hadde forankring i landsbystiftelsen. Det er det ingen grunn til, for hovedstyret skal arbeide etter vedtektene som det øverste organ representantskapet har vedtatt. Det er også en garanti, at det er representantskapet som velger hovedstyret. Det gjøres etter innstilling av en valgkomite, som består av leder og nest leder i representantskapet. En slik valg måte, hvor representantskapet er landsmøtet til landsbystiftelsen, og medarbeidere har vært med på å velge representantskapet, gjør at representantskapet har fullmakt til velge de medlemmer til hovedstyret som det mener er best for landsbystiftelsen.

Det nye styret inkluderer tre kvinner, hvor to innehar viktige verv, med Maria Bjune som leder og Angela Rawcliiffe som nestleder.

Pause i forhandlingene. Eric de Haan

Dette viser at representantskapet har satt likestilling i landsbystiftelsen som en høy sak.

Representantskapsmøtet var en opplevelse av landsbystiftelsen i sin helhet. Det var medlemmer fra alle landsbyene med kreativitet og forank-

ring som hadde de beste forutsetninger til å gjøre de gode og riktige valg for landsbyene.

Reidar Håvås ble valgt inn som vara medlem i det nye hovedstyret.

Red.

Overraskelse på Representantskapsmøte

Tekst og foto BORGNY BERGLUND

Lørdag kveld ble Trollmannen fra Oz spilt av beboere og medarbeidere fra Vallersund. Det ble en stor opplevelse. Med enkle midler klarte de å formidle innholdet på en fantasifull og fin måte.

Dag Balavoine og Eskil Rundberget som tinnmennene.

Tilbakeblikk på introduksjonsåret

Tekst SISSY KÛ

Sissy Kù er medarbeider på Hogganvik og medlem av praktkantgruppen i året 2008 til 2009.

I november 2008 begynte vi vår tur til Solborg en dag før alle andre om skulle til introduksjonskurs. Vi måtte ta buss fra Ølen til Oslo (8 timer i nattbussen), vi har hatt mye tid i Oslo også før vår tur gikk videre. På Solborg var vi de første, men vi hadde hatt den lengste veien.

Vi begynte med kveldsmat og vi var litt mer enn 50 mennesker. Det var kjempe spennende og møte alle de unge medarbeidere fra de andre Camphill-landsbyene. Vi har hatt tid og snakket om alt, om oss som person og om våre steder. Disse dagene har vi brukt godt for å bli kjent med hverandre og med Camphill.

Fortsetter på side 16

Etter 4 dager måtte vi si ha det bra til våre nye venner – men vi ses igjen...

2 måneder senere gikk vår tur igjen over fjellet. Denne gang til Soleggen. Med fly, tog og buss, har vi hatt en lang reise. Fra Vestlandet til fjells i Jotunheimen. For oss var det første gang med så mye snø i Norge.

Vi brukte den første kvelden til å snakke med alle. De neste dagene var vi ute på tur. Bård Øvsthus fortalte om de typisk norske tingene: Snølek, bli levende begravet (under snø), på tur i natten og mørket, og en lang tur opp på fjellet. Det meste av tiden har vi vært på langrennsski. Egentlig nesten for alle en stor utfordring. Disse dagene har vi hatt ferie, møtte de andre igjen og fikk litt avstand fra jobben våres og vi bli litt kjent med norsk kultur- og naturliv.

Igjen etter 4 måneder begynte vi den siste seminar-reisen, denne gangen til Halsnøy. Egentlig skulle vi ta den korteste vei, men vi var dessverre de siste og kom for sent. (Halsnøy er ikke så stor, men allikevel kan man kjøre feil ;)) I disse dagene har vi sett litt tilbake – hvordan har vi opplevd dette året? Det var ikke bare snakk og prat, vi har også vært aktiv. En dagstur opp på breen og andre kreative ting (teater ved stranden, ...).

Vi har hatt en kjempesfin tid. En tid for oss selv, for å møte andre unge som lever i en liknende situasjon og for å bli kjent med Norge.

Vi var glad for den tiden på seminarerne og vil takke alle som gjorde det mulig for oss å være med!

Landsbystiftelsens Sekretariat

Sekretariatet holder til sammen med bokverkstedet i hyggelige lokaler i Hommelvik i Trøndelag. Sekretariatet er et serviceorgan for landsbystiftelsen som formidler informasjon, sikrer god økonomistyring og er rådgivere innenfor områdene økonomi, landsbyboere og medarbeidere. Fem personer hjelper til med disse oppgavene:

BIRGIT HAMMER, koordinator

Birgit har det overordnede ansvar for sekretariatet og administrasjonen innen landsbystiftelsen, kontakt med myndighetene og planlegging og gjennomføring av møter for representantskap, hovedstyret og lederforum. Birgit har også personalansvar for medarbeidere og kompetanseutvikling i sekretariatet

Birgit Hammer
Foto: Torge Øverli

Mail: birgit.hammer@camphill.no
Telefon: 99 57 29 49

JAN BANG, sekretær og redaksjonssekretær for Landsbyliv

Jans oppgaver er knyttet til informasjon, referater og arkivering av dokumentasjon som er nyttig for Landsbystiftelsen. I tidsskriftet "Landsbyliv" har Jan mange og viktige oppgaver.

Jan Bang
Foto: Privat

Mail: janbang@camphill.no
Telefon: 48 12 96 53

BRAD KINGHORN, rådgiver IT

Brad arbeider med å etablere en ny hjemmeside på internett og gir råd innenfor datafeltet. I tillegg bistår han Hege med pensjonsarbeidet og Nils Langeland med økonomiarbeidet.

Brad Kinghorn
Foto: Torge Øverli

Mail: brad.kinghorn@gmail.com
Telefon: 41 44 81 46

TORGE ØVERLI, rådgiver organisasjonsutvikling

Torge har bidratt med å tilrettelegge gode prosesser under etableringen av Sekretariatet i 2009. I tillegg er han rådgiver ved utviklingsprosesser i landsbyene etter behov.

Torge Øverli
Foto: Jan Bang

Mail: torge@vidaraasen.no
Telefon: 90 57 94 08

HEGE LUND HORN, rådgiver landsbyboere og personal

Heges oppgaver er særlig knyttet tillandsbyboere og personalspørsmål Hun arbeider med HMS og skal sikre gode sosiale tjenester innenfor sosialtjenesteloven og arbeidsmiljøloven.

Hege Lund Horn
Foto: Torge Øverli

Mail: hegehorn@kristoffertunet.no
Telefon: 41652951

Ny hjemmeside for Landsbystiftelsen

I løpet av det siste halvåret har en liten gruppe arbeidet hardt for å skape en ny hjemmeside for Landsbystiftelsen i Norge. I slutten av april ble en prosjektplan utformet for å oppsummere retningen og avklare hvilke handlinger er nødvendige. Dette ble presentert for hovedstyret og lederforumet.

Den nye hjemmesiden er planlagt i etapper, slik at de som bruker det ikke blir overveldet, og kan hjelpe til å fokusere på områder for korreksjon. Hjemmesiden vil bli interaktiv, med streng tilgangskontroll på sensitive områder.

Hjemmesiden vil ha en online mappestruktur, og lagring, søking og samling av nødvendige dokumenter kan gjøres av de som har adgang.

Vi ønsker at det er en webansvarlig kontaktperson på hvert sted, en som har interesse og noe kunnskap om håndtering av en webside. Kunne det vært deg?

Vennligst ta kontakt med; Nils Langeland nlangela@gmail.com eller Brad Kinghorn brad.kinghorn@camphill.no for mer informasjon.

Anders' siste skoledag

Dette innlegget fant vi i Stange-avisa, og fikk lov til å trykke her. Red.

Tekst og foto DAN CATO RØE

ILSENG: Etter seks år på Grobunn, hadde Anders Bakken sin siste skoledag. Nå tar han et stort skritt videre i livet.

Elevene ved Grobunn på Frenning Vestre hadde invitert til skoleavslutning, med forestillingen "Gutten som gikk til nordavinden" av Asbjørnsen og Moe. Hovedrollen hadde Anders Bakken, som hadde en helt spesiell dag. For etter seks år på skolen for unge voksne funksjonshemmede med behov for tilrettelagt opplæring, hadde Anders sin siste skoledag.

– Anders har gått tre år på videregående skole og tre år som lærling. Vi kommer til å savne Anders, sier daglig leder ved Grobunn, Hans Bringeland, og delte ut en vakker blomst til veteran-eleven.

Eleven selv benyttet sjansen til å si noe etter at skuespillet var gjennomført på en flott måte.

– Veldig gøy å ha vært her i seks år. Først som elev, så som lærling. De siste åra har jeg bodd i et leilig-

Etter seks år på Grobunn, hadde Anders Bakken sin siste skoledag forrige torsdag. Eleven får blomster utdelt av daglig leder Hans Ingeland.

hetkompleks sammen med tre andre gutter. Vi har hatt det så gøy sammen, sier Anders og får guttene til å le. Han takket alle medelever, både gutter og jenter han har blitt kjent med i løpet av seks år.

– Vi har satt opp mange fine skuespill, og jeg har mange gode minner som jeg tar med meg, sier Bakken.

Spennende opplevelser, med Latvia-tur som et av høydepunktene. De ansatte ved skolen ble takket, fordi de er så snille og grei, blide og tålmodige.

– Bare en ting... noen glemmer skoa mine! Skoa mine blir ofte borte, og det er Nora som holder på, sier Anders og får alle i salen til å le.

Nå blir det å forlate IIseng og det kjente, og flytte til Ski. En plass uten dyr eller de gamle kjente elever og lærere, men nye mennesker og i ny leilighet. En stor overgang. Nye utfordringer for Anders Bakken, som hopper ut i det.

Nyheter fra Osloprosjektet

Maria Rosa og Kyra har flyttet til Oslo og bor sammen med Verena i leiligheten i Frognerveien. Det finnes fremdeles muligheten for landsbyboere og medarbeidere å komme til Oslo

på en helg i blant. Siden det allerede er noen som bruker dette tilbudet er det viktig å henvende seg i god tid. Vi gleder oss over besøk.

Ta kontakt med Verena:
verenaalders@hotmail.com
Mobil: 95 85 36 46

Det er fremdeles behov for et bofelleskap i Oslo og det har dannet seg en liten aktiv gruppe som jobber videre med dette spørsmålet. Blant annet er vi opp-tatt av å lage et styre. Videre nyheter følger i neste utgave av Landsbyliv.

Grobunn-elevene spilte forestillingen "Gutten som gikk til Nordavinden" til foreldrene under skoleavslutningen. Foto: Dan Cato Røe

Peer Gynt på Gålå

Peer Gynts spørsmål; "Hva er det å være seg selv i grunnen?", var temaet for årets sommermøte på Gålå i Gudbrandsdalen.

Tekst JAN BANG
Foto BORGNY BERGLUND

Sammen utforsket vi dette gjennom sang, drama, aktiviteter ute i den norske fjellnaturen og ikke minst gjennom samtaler med nye og gamle venner. Vi skapte et allkunstverk der hver og en bidro med sin del.

Noe ble satt i bevegelse, en stolthet og en vilje til å vise at funksjonsnedsatthet like gjerne kan være en mulighet som et handikapp, f.eks. ved at vi overvinner det som setter seg i veien for våre funksjonshind-

Peer i Egypt (Haganäs-gruppen fra Sverige)

ringer i møte med andre. Det å møtes kan bli et sosialt kunstverk.

"Nordisk allkunstverk, Peer Gynt sommermøte 2009", var et samarbeidsprosjekt mellom en arbeidsgruppe i "Nordisk forbund for helsepedagogikk og sosialterapi", teatergrupper der utviklingshemmede er

en naturlig del av teaterarbeidet, og arrangøren av Peer Gynt-festivalen i Gålå, "Peer Gynt AS".

Det har tidligere vært gjennomført 3 vellykkede Nordiske teaterfestivaler i regi av "Nordisk forbund for helsepedagogikk og sosialterapi", i Järna i Sverige. For 2009 i Norge, var det naturlig å velge Peer Gynt som teaterstykket. Det er, når alt kommer til alt, Nordens Faust, eller rettere sagt, Faust er Europas Peer Gynt! Aldri har vel Peer Gynt blitt spilt som dette! Så mange forskjellige mennesker – fra mange land. Alle hadde øvet inn sin del der de kom fra, med sine ideer og regi, som nå skulle skapes til en helhet.

Musikken kan hjelpe til med at alle samles for en felles opplevelse. I musikken kan alle møtes og være med, selv den som bare har en liten rolle, eller kanskje bare er tilskuer. Dette var utgangspunktet for å skape ny musikk til Peer Gynt. Sanger som alle kan synge, melodier som kan være med under arbeidet med å øve inn de ulike scenene.

Deltagergruppene besto av Teatergruppa Integretto, Teatergruppen FRØYA, Vidaråsen, Helgeseter, og Solborg fra Norge. Fra Finland kom Tapola Camphill, og fra Russland kom Blagoe Delo. Sophiagård kom fra Danmark, sammen med Midgaard, Pionergruppen og Sigrid Undset skolen. Newton Dee Players kom fra Skottland, og fra Sverige deltok Staffansgården og Häganes.

Vi trykker en bredere omtale av Peer Gynt festivalen i neste utgave av Landsbyliv. Red.

Peer i Dårkisten (Integretto og Vallersund grupper fra Norge)

Peer og Solveig (Sigrid Undset skolen fra Danmark)

Samtale med Kristin Aase og Kjell Helge Johansen

Kristin Aase. Foto: Borgny Berglund

Kristin Aase er lærer på Steiner-skolen på Rotvoll og er etter hvert blitt en anerkjent billedkunstner gjennom sine mange utstillinger både på Røros, Hamar, Orkanger, Trondheim, Rotvoll og Heimdal. Hennes malerier er talende, man berøres av bildenes ensomhet, sorg, glede og humor som de formidler. I hagen har Kjell Helge bygget et vakkert atelier for Kristin.

Tekst BORGNY BERGLUND

Materialvalget er høyst originalt: "Jeg er alltid på leting etter noe å male på. Lerret er ikke noe for meg, det lever ikke. Jeg finner ofte noe i containere, det kan være en sengegavl, en bit av en skapdør, osv. Jeg har motivet inne i meg som en ide eller som et ord som lever, så finner jeg materialet som passer til mitt indre bilde. Jeg ser muligheter mange steder, kanskje er det fordi vi ikke har tv og derfor er mer vant til å skape ut fra det jeg ser?"

Kristin er født i Arendal og vokste opp i Heddal i Telemark og på Brandbu, Hadeland. Hun kom til Trondheim i 1980. Begynte som Steinerpedagog i 1990 etter å ha arbeidet som spesialpedagog i 10 år.

Godt samspill.
Foto: Borgny Berglund

Kristin Aases maleri
«Veivisere møtes –
St. Olav og St. Sunniva»

Kristin har også vært medarbeider på Vidaråsen. Hun har bodd på Sandbakken utenfor Trondheim med Kjell Helge i 25 år, hvor de møysommelig har restaurert en 200 år gammel husmannsplass. De har tre barn.

Hennes store interesse ved siden av mange andre ting, er hagen. Hun har skapt en "eventyrhage" på Sandbakken, hvor synlig og usynlige vesener trives. Hun har også en musikalsk åre og spiller nyckelharpe, inspirert av Kjell Helge.

Kjell Helge er født og oppvokst på Kolbotn ved Oslo, og flyttet til Molde som syv-åring.

Fortsetter på side 20

Han studerte på Sosialhøyskolen i Volda der han møtte Kristin som gikk på Lærerhøyskolen. Sammen dro de til Tromsø hvor han studerte sosialmedisin og hun malte. Etter at han kom til Trondheim i 1980 tok han mellomfag på Institutt for musikkvitenskap og pedagogisk seminar og begynte som steinerskolelærer i 1983.

Kunstneren og livskunstneren Kjell Helge med den lune humor og slagferdige tunge, er kjent av mange, ikke minst på Steinerskolene rundt om i landet, men også i utlandet. Han gjester ofte Sverige.

Alle kjenner Kjell Helge, i det minste har de hørt om ham. Som den mangfoldige person han er, er han vanskelig å beskrive: altmuligmannen, musikeren, smeden, læreren, snekkeren, fortelleren, poeten og bussjåføren. I vårt hus er han alltid en kjærkommen gjest. Vi kan prate og musisere til langt på kveld - han er usjøpelig. En av hans store interesser er musikk og han spiller mange instrumenter, nyckelharpa og gitaren har han alltid med på reisene.

Som nyinnflyttet på Hole, like ved Hønefoss, er vi – Borgny og Svein – ikke blitt kjent med så mange ennå. "Det skal vi ordne", sa Kjell Helge. "Det er mange fantastiske mennesker i området, som gjerne vil bli kjent med deg og Svein". Og 14 dager senere, hadde han invitert mange fra nærområdet til en kultur-og-bli-kjent-kveld hos oss. Dette er Kjell Helge i et nøtteskall.

BORGNY: Du og Kristin har sammen klart å skape et levende miljø på Sandbakken, der mange mennesker møtes. Kan du fortelle litt om det og hvorfor du gjør dette?

KJELL HELGE: Jeg gjør dette fordi jeg ønsker å gi noe tilbake til Camphill som har gitt meg så mye. Når vi har "åpent hus", kommer det gjerne 50-60 mennesker. De kommer bl.a. fra Vallersund - Jøssåsen og Kristoffer-tunet. Da blir det mye sang, musikk og glede.

I ungdommen - etter min utdanning som barnevernspedagog - var jeg i to år aktivtør på en institusjon for utviklingshemmede på Hellandsheimen. Gjennom disse menneskemøtene utviklet jeg de egenskapene som skulle til for å bli lærer. Det gjør noe med et ungt menneske som må stille andre,

Musikanten. Foto: Borgny Berglund

bytte bleier, gi godnattklem, si kveldsverset, osv. Man må overvinne noen barrierer. Gjennom Kristin kom jeg i kontakt med Camphill - det betød mye for meg, og som sagt ønsker jeg å gi noe tilbake. Jeg føler jeg skylder de noe.

BORGNY: Som presang til din 50-års dag ga du deg selv en stor Suzuki 800 ccm motorsykel. Fortell!

KJELL HELGE: Jeg hadde bl.a. satt meg to mål før jeg ble femti: 1) det var å bli gjeldfri, 2) å kunne kjøpe meg en motorsykel. Har alltid vært teknisk interessert. Jeg er med i en mc-klubb, som vi for spøk kaller "Kjells angels". Her finner du både professorer, bankfolk og steinerskolelærere. Man bør helst ha filosofi som grunnfag for å være med...!

BORGNY: Jeg har hørt at Kristin gjerne er med som "eksosrype"?

KJELL HELGE: Ja, hun trives godt bakpå, hvis jeg holder gassen litt i ro. En gang presterte hun å sovne bakpå, det var på en lang strekning

mot Surnadal. Jeg kjente at hun lente seg litt vel tungt mot min rygg - da var det tid for pause!

BORGNY: Har du en drøm eller et prosjekt i fremtiden som du ønsker å realisere?

KJELL HELGE: Ja. Til høsten begynner jeg på en tre års masterutdannelse i steinerpedagogikk i Fyresdal. Det blir å være der 1 måned hver høst og vår. Resten av arbeidet blir via internett. Etter de tre årene, kan det være et grunnlag for å dra i gang en Steinerskole hvor det helsepedagogiske får preg av gode håndverkstradisjoner. Da ville jeg bli fornøyd. Vi lever i en overintellektualisert tidsalder hvor sanseopplevelsene blir undervurdert. Hjerneforskningen i dag peker nettopp på viktigheten av i å stimulere sansene hvor vi ifølge Steiner har 12 sanser som basis for all utvikling. Det gjelder både det intellektuelle og det organdannende hos mennesket.

Oversvømmelse i Wójtówka

Etter en usedvanlig kraftig nedbør den 3. juli var det oversvømmelse i Camphill landsbyen Wójtówka i Polen. Arkitekten Georg Segiet og støttepersonen Christoph Bolleter bisto med hjelp de følgende dager for å finne ut hva som måtte gjøres for å reparere skadene og forebygge lignende katastrofer i fremtiden. De har skrevet en rehabiliteringsrapport om forholdene i landsbyen.

I løpet av sommeren har det vært flere reparasjoner, vernehauger er blitt laget ved bekken, veier reparert, og husene er blitt rensert for sand og grus. Den elektriske infrastrukturen og vannrørene er blitt reparert.

De som vil finne ut mer, sende hjelp eller støtte kan kontakte Wójtówka direkte:

Aleksandra Mossakowska,
Wójtówka, PL 57-540 Ladek – Zdrój,
Tel. +4874 8146 501, Fax: +4874
8141 366, mossakowska@go2.pl

Ufremkommelig. Arkivbilde

Svetlana – en oppdatering

I løpet av vinteren har det oppstått vanskeligheter i Svetlana Camphill Landsby i Russland. Uenigheter mellom medarbeidergruppen og styret, Karl Kønig Fondet (KKF) basert i St. Petersburg, har ledet til en krise i selve landsbylivet. Siden Svetlana er medlem av Camphill Northern Region Associatiopn (CNRA) var det naturlig at nøkkelpersoner i CNRA, det Britiske og North American Region kom inn i bildet.

Det er en glede å meddele at situasjonen i Svetlana landsbyen er blitt klarere og på mange måter sikrere i den siste tiden. Ludwig Kraus har besøkt Svetlana flere ganger og Camphill Foundation for Nord-Amerika har lovet \$ 5000 til juridisk bistand. Det er tegn på at Camphill Village Trust i UK vil gi et bidrag på minst det samme beløpet.

En advokat, Sergei Oreshin, har vært engasjert av CNRA med oppgaven å støtte interessene til CNRA og Camphill internasjonalt i forhold til usikkerhet i KKF og Svetlana. Landsbyen selv har gjort store skritt fremover i forbedring av brannsikkerhetsanleggene og kvalitetssikringsprosesser. Fellesskapet søker etter oppdaterte strukturer, slik at de passer bedre for dagliglivet og utvikling av bygda. Valery Asikritov, medlem av KKF og direktør av et barnehjem i St. Petersburg, har nå blitt utnevnt som daglig leder i Svetlana og er godkjent av medarbeidergruppen i landsbyen. For dagligdagse saker har Svetlana nå en person i bygda som kan under-skrive dokumenter.

Det må til et Foundersmeeting til å forandre vedtekter og gjennom dette avsette den bestående KKF. Når KKF blir nyetablert og kvalitetssikringen

på Svetlana når vanlig Camphill-standard vil den økonomiske støtten fra CNRA forsette. Utbetalinger fra CNRA er for tiden stoppet på grunn av forholdet med KKF og usikkerheten med den økonomiske styringen på Svetlana.

Advokaten Sergei Oreshin skal løse juridiske spørsmål og bringe klarhet i vedtektene. Hans engasjement vil være for en 1-2 måneder. Etter det vil det være mulig for Svetlana og CNRA å gjøre resten av arbeidet uten hans hjelp. Den pågående prosessen i Svetlana vil bli drøftet grundig på det kommende møtet i Northern Regional Group og møte i styret for CNRA.

Satt sammen av informasjon sendt inn av Ludwig Kraus, Sarah Hagnauer, Adrian Bowden og Frank Schmiemann. *Red.*

Fokus-tema: kunst

I denne utgaven av Landsbyliv har vi samlet en rekke innlegg rundt tema "Kunst". Å være omgitt av kunst og skjønnhet er noe som er viktig for livet i landsbyene. Det kunstneriske innslaget gjør ofte et sterkt inntrykk når folk kommer på besøk. Camphill landsbyene verden over har utviklet en stil som er gjenkjennelig, en kunst som lever i hverdagen, ja selve livet er et kunstverk!

I denne utgaven tar vi kunstbegrepet veldig bredt. Vi begynner med å se litt på malerkunsten og deretter skulptur og arkitektur, og her ikke minst, et nytt prosjekt på Vallersund. Vi går videre med fortellerkunsten, noe som lever på våre steder, og som er blitt mer populært i samfunnet de siste årene. Vi avslutter med å se på sang, og møter tilslutt en som arbeider i dette området.

Red.

Bilde laget av Marius Wahl Gran

Om moderne kunst

"Kunst gjengir ikke det synlige, men gjør synlig", sa maleren Paul Klee. Hans ord er allmenne og kan gjelde for all kunst som mennesker skaper. Før 1900 hadde kunsten imidlertid en annen oppgave enn i dag. Moderne kunst kan både støte og begeistre. Den forutsetter at vi er engasjerte medskapere i verket. Da kan opplevelsen åpne sjelens dører og gi mulighet for egen konfrontasjon og refleksjon.

Jeg vil sitere festspilldirektør Per Boye Hansen fra programmet 2009 i Bergen:

"Kunst kan gjøre det uforståelige tilgjengelig. Det vi ikke begriper, eller før har fortrent eller neglisjert, kan plutselig komme tydelig fram under en teaterforestilling eller konsert og føles både forståelig og nødvendig. Det fremmede blir med ett nært og tilstedeværende. Og motsatt. Kunst kan få oss til å undres på ny over noe vi har tatt for gitt. Det som synes opplagt kan vise seg å være tvetydig.

En kunstopplevelse kan få det nære til å føles fremmed og uvirkelig, mens det underlige og fremmede kan oppleves om nært og meningsfullt."

Borgny Berglund

Fra teaterstykket «Om å bli», skrevet av Falko Pelcz, fremvist på Vallersund sommeren 2005. Foto: Borgny Berglund

Jeg har alltid vært fasinert av engler – fredsengelen i Vallersund

Vallersund-engelen.
Foto: Dag Balavoine

Unitehope-engelen er skapt av den svenske kunstneren Lehna Edwall. Skulpturen er symbolet på Unitehope-prosjektet, en bevegelse som ble igangsatt med intensjonen om å spre grenseløs og forenende kjærlighet, lys og håp til hele menneskeheten.

Tekst DAG BALAVOINE

Prosjektet ble dannet i september 2005, da de syv opprinnelige Unitehope-englene samtidig var satt opp i Vanuatu, Australia, Mali, Russland, Peru, Canada og Hawaii, som en gave til stedet og dets mennesker. Målet er å danne et nettverk av 49 engler.

Denne engelen er den 13. i prosjektet og en gave til folket i Vallersund.

Jeg har alltid vært fasinert av engler. De holder seg usynlige for vår vanlige materialistiske begrepsdannelse slik at vi ikke helt vet hvordan vi skal forholde oss til dem. Hverken teologer eller allvitere klarer helt å begripe dem i faste forestillinger. Det er kanskje bare barna, kunstneren eller du og jeg som kan finne ut av det. Jeg har brukt to år på å finne ut av en enkelt av dem, nemlig Unitehope-engelen på Vallersund.

Det startet i juli 2007, med at jeg fikk oppdraget av Lehna Edwall og Katharina Karlsson. Katharina, en nær venn av meg, bor og arbeider i en landsby for mennesker med utviklingshemming, som heter Haganäs i Järna utenfor Stockholm. Denne

landsbyen er lignende den jeg selv bor og arbeider i, på Vallersund. På Haganäs har de et betongverksted som støper Unitehope-figurene. Hun hadde vist meg de fine figurene og jeg hadde også selv lest en artikkel om dette i SAS-magasinet engang. Så kom det; "Kunne jeg tenke meg å påta meg oppdraget å få satt opp denne figuren opp i Norge?" Sammen med Katharina la vi en foreløpig plan om et norsk - svensk prosjekt der samarbeidet med utviklingshemmede i Norden skulle stå i fokus, noe som jeg er levende opptatt av, bl.a. gjennom nordiske festivaler for og med denne målgruppen i Sverige og i Norge. Så ble jeg altså invitert til å møte Lehna. I slutten av samtalen satte hun på meg en engle-brosje. Følelsen av å ha et oppdrag var ugenkallelig.

Det var en lettelse for meg at Unitehopeprojectet for Lehna er et ikke-politisk og et ikke-religiøst kunstprosjekt. Men, som jeg snart fikk merke, prosjektet eller engelen, hadde sin egen vilje og sitt eget språk.

Plasseringen

Hjemme i Norge begynte jeg å arbeide med saken. Skulpturen skulle settes opp på Fongenfjellet. Det var kjempe spennende. Fjellet lå i krysningspunktet mellom tre kommuner; Selbu, Tydal, Meråker og i en vernet nasjonalpark der Sør-Trøndelag fylke bestemmer alt som skal skje.

Jeg gikk på med "krom hals": Det skulle bli et fellesnordisk samarbeidsprosjekt og kanskje til og med prinsesse Märta ville være med, i og med at det var en engel skulptur og hennes engasjement for utviklingshemmede kunne passe osv.

Sammen med beboere fra Vallersund Gård og Framskolen reiste vi opp til Fongenfjellet for å "kolla lite", som svensken sier. Det ble en fantastisk tur. Fongen fjellet ligger der majestetisk som et "hellig fjell" opp mot svenskegrensen.

De enorme praktiske og organisasjonsmessige utfordringene for pro-

sjektet begynte å tårne seg opp allerede når vi var på turen. Hvor skulle skulpturen stå? Hvordan komme opp på dette utrolig flotte fjellet? Vi måtte lage depoter, overnattingsleirer og bespisningsplasser. Hva skulle vi gjøre med begrensningene i forhold til bevegelseshemming, tillatelser fra offentlig myndighet, fikk noen se den i det hele tatt der oppe? I tillegg fikk vi vite at det allerede var satt opp en skulptur på privat initiativ, rett i nabolaget på Storsnasen, på andre siden av riksgrensen.

Etter turen gikk "luften" litt ut av meg. Det var da en utrolig befrielse for meg da Lehna fortalte at skulpturen ikke nødvendigvis måtte settes akkurat på dette stedet, men settes i dette geografiske området.

Plasseringen var altså ikke ment å være så mekanisk nøyaktig. I nærheten, altså istedenfor Fongenfjellet: e12° n63°, så kunne det altså for eksempel bli Vallersund; e 9° n63° 63° 52 min. nord og 9°, 45 min. øst. Ja, det er i min egen hjembygd. Denne plasseringen er helt adekvat for Unitehopeprojectet.

Fortsetter på side 28

Engelen bæres opp. Foto: Dan Ågren

*Skulpturen lages av FramSkolen
Foto: Dag Balavoine*

Plasseringen vil fortelle om:

- Menneskeliv mellom havet og fastlandet.
- Skandinavia og det store havet i vest og nord.
- Om små lokalsamfunn i nord og den store verden.

En engleskulptur her ytterst i havgapet, med fastlandet i sør og øst og med havet i vest og nord, minner om engelen i apokalyksens mytologiske bilder: "engelen som står med den høyre fot på havet, den venstre på det faste land." Slik vi mennesker lever vårt liv mellom det flyktige og det faste, mellom himmel og jord, det kjente og det ukjente, mellom det synlige og det usynlige.

På den skandinaviske halvøy, slik den vender mot nordøst mellom det store Atlanterhavet i vest og Baltiske hav og de gigantiske landområdene i øst.

Det er også et annet element ved denne plasseringen; Vallersund er en liten fraflyttingstruet bygd som i flere år har kjempet for sin eksistens gjennom felles anstrengelser og har på et vis lykkes i dette. Igjen er folketallet økende. Stedet er derfor også et symbol på enkeltmenneskets evne og mulighet til selv å skape sine livsbetingelser i fellesanstrengelse med sine naboer mot de politiske og finansielle kreftene som styrer så mye av vår samtid.

Skulpturen lages

Men først skal skulpturen lages. Framskolen på Vallersund Gård ville påta seg oppgaven. I mars reiste 1. året på skolen til Stockholm og til Haganäs, for å støpe den. Sammen

med fagfolk, elever og lærere ved Framskolen og beboere i landsbyene ble støpemassen blandet, formen gjort i stand og støpt.

Etter to dager i formen var skulpturen størknet. Med stor forventning åpnet vi opp og der lå engelen som født ut av formen. Den ble pusset, vasket og døpt "Vallersund engelen". Så fikk figuren på seg sikkerhetsbelte i bilen og vi kjørte hjem til Vallersund.

Avdukingen

Hjemme ble figuren overgitt til bygdas unge og skolebarna som bar den opp på Nesavarden en av de siste skoledagene før sommerferien. En av elevene så på meg og spurte med all hengiven interesse: "Er det en ordentlig engel?". Jeg kunne med sikkerhet svare at denne engelen er en skulptur av betong, men det som får oss til å gjøre noe slikt som å bære den opp til toppen av det fjellet er en usynlig kraft som kanskje er den virkelige Vallersundengelen."

Så var det "feskleikdagen 2009", den 12. juli. Avdukingen av Vallersundengelen skulle være det avsluttende høydepunkt på årets vellykkede byggedager. For meg personlig ble det en særlig opplevelse da jeg ødela benet mitt i forberedelsens slutfase og ble gående med gips og krykker da avdukingen fant sted. Dette medførte at jeg så begivenheten på avstand.

Været var optimalt. Sol med en liten bris slik at myggen ikke kom. Allerede en time før avdukingen be-

gynte folk å vandre opp til Nesavarden. Til sammen var ca. 120 mennesker til stede under begivenheten.

Bernt Jørgen Stranden, en alltid beredskapsvillig sambygding og nabo, tok over der jeg glapp. Han åpnet med en velkomst og orientering om begivenheten. Så ble "en dialog mellom engel og menneske", lest av Bernt Jørgen og Irene Mehlum. Dialogen kom til meg som en inspirasjon noen dager tidligere da jeg var på vei opp for å gjøre i stand plassen. Akkompagnert av vindinstrumenter ble skulpturen avduket av to mennesker som hadde bevd lenge i bygda; Jenny Lund, 97 år gamle og Hans Borgfjord 79 år gammel. Jeg fikk senere høre om det intense øyeblikket da alle fikk se englefiguren der den sto skuende over kystlandskapet og ned på bygdekirka. Det første som ble hvisket etter stillheten var; "Så vakker den er! Så begynte Audun Eriksen, Tiina Ulen og Per Trygve Stevik Johnsen å spille på instrumenter fra forskjellige deler av verden. Det ble en underlig konsert, både som enkelt instrumenter, men også i samspill. Et riktig "World music" sesjon der Audun Eriksen spilte munnharpe fra Norge, Hulusi fra Kina, Kaval fra Bulgaria. Dvoyanka fra Bulgaria, Didgeridoo fra Australia og vindstav fra USA. Tiina Ulén spilte Nøkkelharpe fra Sverige og Per Trygve Stevik Johnsen spilte Worldstick Gitar og Ukulele fra Hawaii.

Jeg takker alle som har vært med på å gjøre dette eventyret til en del av vår virkelighet.

Avdukingen. Foto: Edvard Rønning

En samtale mellom menneske og engel:

Mennesket:

Det er å ta vare på meg og mine interesser som teller!

Engelen:

Ja, det er deg og dine interesser som gjelder, også for meg. ... og her er mer enn deg og dine interesser...

Mennesket:

Å ta vare på meg og mine egne er det som gjelder!

Engelen:

Ja, det er deg og dine som gjelder, også for meg. ... og her er også mer enn deg og dine...

Mennesket:

Å ta vare på mitt folk å våre interesser er det som er viktig!

Engelen:

Ja, det er å ta vare på vårt folk og våre interesser er det som er viktig, også for meg. ...og her er mer enn vårt folk og våre interesser...

Mennesket:

Det er å ta vare på vår kultur som er saken!

Engelen:

Ja, det er å ta vare på vår kultur som er saken, også for meg. ...og her er mer enn vår kultur...

Mennesket:

Det er å ta vare på vår menneskehet som er det overordnede mål.

Engelen:

Ja, det er å ta vare på vår menneskehet som er det overordnede mål, også for meg. ...og, her er mer enn vår menneskehet...

Mennesket:

Det er å ta vare på vår ganske jord som vi må gjøre.

Engelen:

Ja, det er å ta vare på vår jord som vi må gjøre.

Slik fortøner det seg også for meg.

...og her er mer enn vår jord...

Dag Balavoine

Goetheanum, Sveits. Foto: Jan Bang

Arkitektur som kunst

Joan de Ris Allens bok "Living Buildings" (Levende bygninger) har vært en stor inspirasjon i det bredere kunstneriske livet i landsbyene verden over. Den ble utgitt 20 år siden, men står like friskt i dag med sine beskrivelser av samlingshus, kapeller og kulturbygninger i nesten 100 landsbyer. Inspirert av dette, tok vi noen utdrag fra deler av boken, nokså fritt oversatt. *Red.*

I introduksjonen skriver Hagen Biesantz:

Arkitekturen i de mange samlingsbygg og kapeller i Camphill bevegelsen har sitt utspring i det sosiale livet i disse selvstendige fellesskap. De tar utfordringen med å skape kunstneriske former som skal gjenspeile indre bestrebelsel og de daglige gjøremål.

I etterordet skriver Peter Roth:

I Camphills første tid var "ren kunst" ikke verdsatt høyt. Alle brukte sine krefter for å tjene noe annet, noe høyere. Kunst for å skape en realitet i verden var ikke en av våre mål. Kunst hadde et preg av "den ensomme begavede", mens våre bestrebelsel gikk

mot sosial fornyelse, og det opplyste fellesskap. Vi følte at geniets tid var over.

I fremtiden blir kunst viktigere, men ikke som den kunst vi er vant til. Det vil bli kunst i våre omgivelser og i alles aktiviteter. Arkitekturen vil bli kunstform, vi vil menneskeliggjøre våre omgivelser med veggmalerier, relieffer, statuer, veggtepper, fargete vinduer; vi vil skape bygninger som skinner ut som noe nytt. Grensen mellom kunster og ikke-kunstner vil forsvinne når vi innser at vi alle er skapende mennesker.

Alkymien som utfolder seg i denne felles bestrebelsen når byggegrupper samarbeider med arkitekter og byggmestere, skaper et uttrykk av individualiteten av et bestemt fellesskap. Individets bidrag blir da en del av noe helhetlig, en felles aktivitet. Derfor er arkitekturen en fullbyrdelse av Camphill bestrebelsen. Da blir felles arbeid, felles åndelighet og felles kunst en måte å komme til et høyere nivå i fellesskapet.

Nytt kulturhus på Vallersund Gård

Panorama fra kulturhustomta. Foto: Edvard Rønning

Vallersund Gård ånder av kultur. I både hverdag og fest finnes det kulturelle høydepunkter som inspirerer til feiringer og bringer glede, ettertanke og samhold i landsbylivet. Det arbeides med flere skuespill årlig, særlig i forbindelse med høytidsfeiringene. Det er konserter, kurs, foredrag, maling, korsang, kino, folkedans, disko, fester og feiringer av forskjellige slag. Det må gjøres et iherdig fundraisingarbeid for å kunne finansiere prosjektet.

Tekst DAG BALAVOINE mfl

Det nye kulturhuset skal inneholde et flerbruksrom med 100 sitteplasser egnet for musikk, teater og sosiale anledninger, samt et spisested til daglig bruk for hele landsbyen. Bygget inneholder dessuten to gjesterom med toalett og dusj som også fungerer som sminke- og omkleddingsrom for scenen. Bygget er på i alt ca. 500 kvm.

Husets geografiske plassering vil gjøre det til et samlende element for landsbyens spredte bebyggelse. Tomten ligger på fjellknauser, vestvendt og med 180 graders utsikt til havet og skipsleia. Fra Idablikk ser man Hurtigruta passere, og med vær og vind tett på og med stadige skiftninger i lyset oppleves Trøndelagskysten bokstavelig talt på kroppen.

De spesielt flotte landskapskvalitetene sammen med klimatiske

hensyn har vært med på utformingen av huset. En sentral tanke har vært kontakten mellom det innerste i salen og det ytterste i horisonten. Landsbyen har en bevisst økologisk profil som gjenspeiler seg i valg av materialer og energiforsyning.

Prosjektbeskrivelsen har blitt sendt ut til mange for både anbefalinger og for å samle inn midler til selve bygget. Her er et lite utdrag av tilbakemeldingene.

”Jeg gir planene om å oppføre et samlingsbygg på Vallersund Gård min fulle støtte. Et samlingsbygg vil også ikke bare representere et verdifullt tilbud til landsbyboerne, men vil også fylle et behov for medarbeiderne i deres daglige utfordringer. I tillegg er det grunn til å understreke at det planlagte samlingsbygget også vil kunne være en viktig stimulans for kulturtilbudet til nærmiljøet.”

Cato Schiøtz, styreleder for Camphill-landsbystiftelse i Norge

”Alle som bor på Vallersund gård er del av et levende fellesskap. Vallersund gård trenger sårt et større samlingslokale.”

Per Øverland, styreledee

”Kulturhusene er et viktig møte- sted. Jeg har ofte forelest slike steder. En slik møteplass vil gjøre tilværelsen på Vallersund enda rikere.”

Nils Christie

“I have just heard the good news that Vallersund Gård plans to erect a

new House of Culture. I am delighted that it will finally become a reality. Creating such a social centre where the unique ideals of Camphill can flow into the wider surroundings is one of the most important tasks of Camphill in our present time.”

Joan de Ris Allen, Architect and Member of Camphill Movement Group

”Siden starten i 1981 har Vallersund gård og Camphill-landsbystiftelsen vært en stor berikelse for Bjugn kommune. Et nytt kulturhus ved Vallersund gård vil helt klart være med å forsterke Bjugn kommunes visjon om å være ”en kulturkommune i utvikling og vekst”. Bjugn kommune ønsker prosjektet velkommen.”

Varaordfører Hans Eide og kultursjef Ådne Røkkum, Bjugn kommune

”Landsbyen fortjener en arena som kan fungere både som dens eget kraftsenter og som kan bli en møteplass for landsbyen og bygda omkring.”

Edvard Normann Rønning, dramatiker, dramaturg og sceneinstruktør

”Vallersund Gård er et slags fyr-tårn. Jeg håper de vil lykkes med å reise sitt kulturhus.”

Astrid Dahlsveen, billedhogger

”Tenk å få holde konsert i et slikt hus- med DEN utsikten! At huset i tillegg skal bli et ”brukshus” begeistrer bare ytterligere. Lykke til!”

Bernt Kasberg Evensen, komponist og musiker bosatt på Vidaråsen.

En kunstner på Solborg

Ruth med et av sine bilder

Tekst og foto BORGNY BERGLUND

Ruth Andresen er 58 år. Hun kom til Solborg i begynnelsen av 80-årene og har i alle disse år vekslet med å jobbe med "vedgruppen" i skogen, på gartneriet eller i veveriet. Hun er arbeidsom og kjent for sin utholdenhet og kan gjerne jobbe i lange perioder alene. På Landsbymøtene er hun aktiv og har alltid spørsmål eller noe å fortelle.

I disse dager har hun flyttet fra Kittelsens Hus til Parmanns Hus hvor alt

er på ett plan og lettere å ta seg fram, og her har hun fått sitt eget bad. Nå jobber hun ½ dag i huset og ½ dag i verkstedet.

Mitt første møte med kunstneren Ruth var for noen år siden. Jeg ble invitert til hennes rom for å se hennes vakre bilder. Tegning er en stor hobby, motivene har gått gjennom ulike faser. Det jeg fikk se, var mye sol og glede. Hun har hatt to utstillinger på Solborg og en på Vidaråsen, og har også solgt mange bilder. Jeg håper på flere utstillinger – det er det verdt.

Fabelen om Lys og Mørke

En fortelling fra Nord-Norge

Det var en gang to barn som het Lys og Mørke. De var født på samme tid av samme mor og de vek ikke fra hverandres side gjennom oppveksten. Moren deres het Glo. Hun var datter av Solen og opphavet til alt levende. Hun var alle tings mor, men likevel elsket hun sine to førstefødte, Lys og Mørke, over alt annet. Lys og Mørke var aldri i ro. De fór over himmelen, de lekte med bølgene i havet og de løp fortere enn de raskeste dyrene over sletten.

Men Glo var ensom. Hun var satt til vokter over liv og død, men ingen torde være nær henne eller ta bolig i hennes hus.

Foto: Borgny Berglund

Da kalte hun til seg Lys og Mørke og sa:

– Dere er begge mine førstefødte som jeg elsker over alt i verden. Sitt hos meg, kom inn i mitt hus, la meg få bli gammel med mine nærmeste rundt meg.

Og Lys og Mørke kom og var hos sin mor. De satt stille helt nær henne og ble varmet av hennes glød. I roen fra sine barns nærhet, sovnet Glo.

Da kom Solen på sin vandring over himmelen forbi Glos leirplass. Der det skulle være liv og røre var det nå ganske stille. Ingenting rørte seg i den dunkle halvskyggen, ikke en gang Glo stod opp og gikk sin mor i møte. Da ble Solen ildsprutende av sinne. Med de heteste stråler vekket hun Glo, og Lys og Mørke ble revet fra hverandre og jaget til hver sin kant.

Og Solen sa:

– Jeg satte Glo til å vokte livsgnisten i verden og være alle tings mor. Men Glo glemte verden og satte sine første høyere enn alt annet.

Fortsetter på side 32

Fortellerkunsten

Kunsten å fortelle eventyr og andre fortellinger er noe som vi dyrker sterkt i landsbyene. I mange år hadde vi Eventyr Festivaler på Seminarsenteret på Solborg, og det er flere steder som har regelmessige eventyrkvelder. Siden vi fokuserer på kunst i denne utgaven av Landsbyliv, tar vi med oss to fortellinger som vi tror er både interessante og inspirerende. Bare bruk dem så mye dere vil. Fabelen om Lys og Mørke fant vi i Helgeseters nyhetsbrev 'Til Oss Alle', en stor takk til dem. Småfolket fra Swabedoo ble tilsendt oss av Arild og Anerøs Smeby, noe som vi er takknemlig for. Er det flere lesere som har gode fortellinger på hjerte, er det bare å sende dem inn. Vi kunne godt tenke oss fortelling som et fast innlegg i Landsbyliv. *Red.*

Til straff skal Glo dømmes til aldri å få hvile, for hver gang hun sovner, skal hun vekkes opp og hun skal strekke og bøye seg i evig leting etter sine barn. Aldri skal hun få lov til å slippe fri. Lys og Mørke – hennes to barn – skal for alltid være knyttet til hverandre, men skal aldri møtes og

de skal være hjemløse og aldri mer sitte sammen på sin mors leirplass!

Slik ble Lys og Mørke jaget ut i verden. Der Lys klatrer opp i tretoppene, står Mørke under grenene ved foten av treet. Og der Mørke smyger seg under steiner og inn i huler, står Lys utenfor og venter. Der Lys viser

seg, blir det dag, og der Mørke er, blir det natt, men alltid følger dag og natt etter hverandre.

Og alltid skal de to lete etter sin mor Glo, som flakker hvileløst rundt leirplassene og speider etter barna som hun elsket over alt annet.

Småfolket fra Swabedoo

For lenge, lenge siden levde det et lite folk på jorden. De fleste av disse små menneskene bodde i landsbyen Swabedoo. De kalte seg for Swabedoodaher, var veldig lykkelige og smilte helt opp til ørene hver gang de møtte noen på sine turer.

Det var en ting alle Swabedoodaher syntes veldig mye om. Det var å gi hverandre varme, myke pels. Alle bar med seg en ryggsekk fylt opp med små, myke pels, og hver gang de møttes, ga de en fin pels til hverandre. Det ligger noe vakkert i det å gi bort en slik gave. Det viser at den andre er spesiell, det er en måte å si: "Jeg liker deg!"

Og like fint er det å ta imot en liten pels. Kjenn, hvor varm og lodden den ligger inntil ditt kinn. Den gode følelsen, når du legger den varsomt og lett ned i sekken. Du føler deg anerkjent og elsket hver gang du får en pels i gave, og du vil straks gjøre noe godt og vakkert til gjengjeld.

Småfolket i Swabedoo likte å gi bort og ta imot varme, myke pels, og uten tvil kan vi si, at samlivet deres var glad og lykkelig.

Utenfor landsbyen i en kald og mørk hule, bodde et stort, grønt troll. Egentlig ville det ikke bo alene, av og til kjente det seg ensom. Det hendte flere ganger at trollet sto like ved landsbyen og ønsket å få være med Swabedoodahene. Men trollet visste ikke hvordan det kunne få være med, og det å bytte pels så det ingen mening i. Hendte det at småfolket kom bort til skogkanten og traff på trollet, brummet trollet bare noe uforståelig og sprang fort tilbake til den mørke og fuktige hulen sin.

En kveld da det store grønne trollet sto ved skogkanten, møtte det en

vennlig, liten Swabedoodah. "Er ikke dette en fin dag?" spurte den lille og smilte. Det grønne trollet laget en gruelig grimase og lot være å svare. "Her, ta denne myke pelsen", sa den lille "den er spesielt fin. Det er sikkert du som skal ha den, ellers hadde jeg gitt den bort for lenge siden." Men trollet tok ikke imot pelsen. Først så den seg rundt til alle kanter, som om det ville forsikre seg at ingen så dem. Så bøyde det seg ned til den lille og hvisket til han: "Du, hør her! Ikke vær så gavmild med pelsene dine. Vet du ikke at du en dag kommer til å stå der uten en eneste en, om du gir dem bort til alle du møter på din vei?" Forbausset og noe hjelpeløs ser den lille Swabedoodah opp på trollet. Dette hadde i mellomtiden tatt sekken ifra han og åpnet den. Trollets stemme klang tilfreds da han sa: "Hva var det jeg sa! Du har knapt mer enn tohundreogsyttens pels i sekken din. Hør nå, om jeg hadde vært deg, så ville jeg vært forsiktig med slik rikdom!" Så stabbet trollet av gårde og lot en forvirret og ulykkelig Swabedoodah stå igjen i skogkanten. Denne var så ulykkelig, så forvirret at han ikke kom på at det som trollet hadde sagt ikke kunne være riktig. For hver gang man ga bort en pels, fikk man straks en annen tilbake. Hvordan kunne det da noen gang ta slutt?

Dette visste du. Og trollet visste det også, men det stolte på at dette lille folket var godtroende. Og noe annet regnet det også med, noe som det hadde lagt merke til hos seg selv og som det ville vite om det også fantes hos Swabedoodahene. Så derfor løy han til den lille. Nå satt trollet seg ned foran huleinngangen og ventet.

Den lille Swabedoodah gikk hjem, satt seg foran sin egen dør og grublet. Ikke lenge etter kom en venn på

Vestlandstrollet i Geiranger
Foto: Borgny Berglund

besøk og hilste. "For en vakker dag!" I det han tok fram sekken sin for å ta ut en pels, sa den lille Swabedoodah: "Nei, behold pelsen din, ellers har du snart ingen igjen." Vennen forsto seg ikke på han, la pelsen tilbake i sekken, hilste stille og gikk. I sitt hjerte bar han en usikker og forvirret tanke med seg. Enda tre ganger kunne man høre noe lignende denne kvelden i landsbyen.

Dagen etter hadde denne tanken lagt seg over hele landsbyen. Enkelte ganger hendte det fremdeles at noen ga bort en pels, men ikke før en hadde tenkt seg grundig om. Det var ikke de fineste pelsene heller som ble gitt bort, enkelte av dem hadde små skader eller var slitte.

Swabedoodahene ble mistenkelige. De begynte å skule på hverandre og lure på om den andre i det hele tatt var verdig en pels. Enkelte gikk så langt at de gjemte pelssekken under sengen om natten. Man kranget om hvor mange pels den andre hadde. Pels ble brukt som betaling, og snart

diskuterte man hvor mange pels er måltid eller en overnatting i en annens hus var verdt. Det hendte at noen stjal pels. På den tiden da man før likte å gå tur i parken for å hilse på hverandre, satt man nå inne og var bekymret.

Oppe i skogkanten satt det store, grønne trollet, iakttok det som skjedde og gned seg i hendene.

Men det verste hendte først en stund senere. Helsen til det lille folket begynte å skranke, og mange klaget over vonde skuldrer og rygger. Mange fikk en sykdom som ble kalt for ryggradsvinn. Folk gikk omkring med bøyet rygg, enkelte så ille at ryggsekken subbet i bakken. Mange trodde at skylden lå i tyngden på sekken og mente det var bedre å la disse ligge igjen hjemme istedenfor å slepe dem med seg. Slik hadde det seg med at vi snart ikke kunne se en eneste Swabedoodah som bar på pelssekken sin i gatene.

Trollet var veldig fornøyd med utfallet. Han hadde villet finne ut av om det lille folket ville handle slik han selv ville ha gjort. Det hadde det.

Trollet gikk nå oftere ned til landsbyen, men ingen hilste med et smil, ingen ga trollet en pels. Istedenfor ble det sett på med mistroiske øyne slik alle ble sett på nå for tiden. Dette likte trollet veldig godt. For dette var den 'virkelige verden' for trollet.

I Swabedoo skjedde verre og verre ting. Muligens på grunn av ryggradsvinnet, muligens fordi ingen ga bort varme, myke pels lenger – hvem

kan vite hvorfor? – så døde enkelte i Swabedoo. All lykke hadde forlatt landsbyen og sorgen var stor.

Da trollet hørte dette, ble det skremt. Dette hadde det ikke villet, det ønsket ingen døden. Det tenkte på hva det kunne gjøre for å hjelpe og fant på noe.

Dypt nede i sin hule hadde det funnet en åre med kalde, stikkende stein. Trollet hadde brukt mange år på å grave opp steinene, det elsket dem og gjemte dem i hulen sin. De kjentes kalde, og hendene prikket når man holdt i en slik stein. Men trollet elsket steinene også fordi det eide dem helt alene.

Men nå da trollet så elendigheten til det lille folket, besluttet det seg for å dele rikdommen. Det fylte opp uendelig mange sekker med stikkende stein, la sekkene på ei kjerre og dro av gårde til landsbyen.

Swabedoodahene ble uendelig glad da de fikk se de kalde steinene. Takknemlig tok de imot gaven. Nå hadde alle noe de kunne dele på igjen. Det rare var bare følelsen i hendene, både på den som ga og den som tok imot. Kaldt, stikkende og ubehaglig kjentes det i hånden. Det var ikke like morsomt å gi bort en stein som å gi bort en pels. Hver gang man fikk en stein, kjentes det ubehag i hjertet og man var ikke helt sikker på hva den andre som ga steinen, egentlig mente. Ofte sto man igjen etterpå, forvirret og med lett opprispete hender.

Så hendte det fra tid til annen, etter hvert nokså ofte, at den ene og andre Swabedoodah krøp under sengen sin for å ta frem pelssekken. De luftet pelsene i solen og kjente på hvor myke og varme de var. Og se, plutselig fikk man en pels til gjengjeld istedenfor en stein. Du skulle sett hvor øynene lyste opp på den som fikk pelsen! Straks løp denne hjem, fant frem sekken sin og ga bort en pels selv også. Steinene ble ikke kastet, å nei! Ikke var det alle Swabedoodahene heller som fant frem sine pels. De gråe, stikkende steintankene hadde gravet seg for dypt i de små hodene.

Man kunne lytte til stemmene og høre:

"Myke pels? Hvorfor det?"

"Hvordan kan jeg vite om den andre virkelig vil ha min lille pels?"

"Jeg ga en myk og varm pels, og hva fikk jeg tilbake? En kald og stikkende stein. Det skal ikke skje meg en gang till!"

"Man vet aldri! En pels i dag, en stein i morgen..."

Sannsynligvis ønsket alle Swabedoodahene at det skulle være slik i dag som det var på besteforeldrenes tid. Enkelte bare så på sekken som sto i hjørnet på det lille rommet, fylt med kalde stein, kantete og så tunge at man knapt greide å løfte på den. Ofte hadde man ikke lenger en gang en stein med seg for å gi bort. Hver lille Swabedoodah ønsket seg i det stille og uten noensinne å si det høyt, at en venn måtte komme og ha med seg en varm pels som gave. I sine drømmer forestilte de seg hvordan alle gikk rundt på gaten, var glade, smilte og hadde med seg pels til hverandre som i gamle dager. Men når de våknet var det noe som holdt igjen de fleste. Vanligvis det at man gikk ut og så hvordan verden 'virkelig var'!

Det er grunnen til at man så sjelden gir små, varme og myke pels til hverandre.

Ingen gir dem bort offentlig, men bare i det stille og uten å prate for mye om det. Men det skjer! Her og der, igjen og igjen. Kanskje du også en dag...

Trollporten på Vågå. Foto: Borgny Berglund

Hvorfor Werbecksang?

”Werbecksang” er en norsk, forkortet betegnelse for sangmetoden som på tysk kalles ”Schule der Stimmhüllung”. Det som gjør denne metoden spesiell blant sangmetoder er at det er like mye meditasjon som sang.

Tekst SOILE HÄMÄLÄINEN

Det er berettiget å snakke om Werbecksang som meditasjonsmetode med sang som verktøy. Metoden er en av kunststartene som er inspirert av antroposofi og Rudolf Steiner. Den er utviklet av den svenske sangerinnen Valborg Werbeck-Svärdström i konsulterende samarbeid med Steiner. Werbeck-Svärdström utviklet metoden for finne tilbake til den naturlige forbindelsen med sin stemme som hun opplevde å ha mistet som følge av datidens tradisjonell stemmeskolering.

Betegnelsen ”Schule der Stimmhüllung” beskriver metodens intensjon: metoden søker å ”av-sløre” eller ”av-dekke” menneskets stemme som tenkes å være tilslørt av dets fysiske kropp og biografiske faktorer som påvirker denne kroppens egenskaper. Sangstemmen betraktes som noe som alle mennesker opprinnelig har og som egentlig er fritt klingende. Forskjellige hendelser og opplevelser i livet setter seg som spenninger i kroppens muskulatur, både den viljestyrte bevegelsesmuskulaturen og den ikke-viljesstyrte muskulaturen rundt indre organer. Også våre karakteregenskaper og våre mer og mindre bevisste emosjonelle forhold, altså våre holdninger overfor oss selv og verden rundt oss kommer til uttrykk i spenningsforholdene i vår muskulatur. Våre kroppslige egenskaper skaper slik fysiske betingelser for stemmens klang.

Sangstemmen betraktes som forbundet med det eteriske, og stemmen strømmer gjennom oss på samme måte som det eteriske strømmer gjennom kroppen. Dette betyr at vi ”produserer” ikke stemmen, men gjør oss selv tilgjengelig for at den

strømmende klinger gjennom oss. For slik vi gjennom vår eteritet lever i forbindelse med verdens eteritet kan vi gjennom vår stemmes klang forbinde oss med en ”verdensklang” som virker i sansbare fenomener som en stille, iboende musikalitet.

Valborg Werbeck-Svärdström bruker betegnelsen ”urklang” om den stilleklingende musikken. Urklangen omtales som en ennå ikke hørbar tone som virker som skapende kraft i alt værende. Når man øver Werbecksang arbeider man for å gjøre seg tilgjengelig for denne urklangen. Man søker forbindelse med den for at den kan klinge gjennom egen stemmes klang. ”Å gjøre seg tilgjengelig” innebærer at man med stemmen som verktøy arbeider med de elementene som påvirker og former spenningsforholdene i muskulaturen, slik at livet i vår kropp, altså vår eteritet, og urklangen som skapende kraft idet eteriske, i vår kropp og vår stemme, kan strømme mest mulig fritt og harmonisk.

Urklangen, en skapende kraft i alt værende, er av spirituell art. Å søke en forbindelse med den kan kalles meditativt, åndelig arbeid for høyere erkjennelse. I dette arbeidet bearbeides den øvendes eteritet, altså den vitaliserende og formende livskraften som strømmer gjennom det fysiske legemet, gradvis mot retning ”mer harmonisk og fritt strømmende” slik at den kan danne det fysiske grunnlaget for urklangers klingende – en mer elastisk, spenstig og smidig kropp gjennomtrengt av dens beboer. Underveis i dette arbeidet møter man sine blokkeringer, hindringer, og sine ”interne motstandere” på forskjellige måter og i forskjellige utgaver. De kan komme til uttrykk som sykdommer eller sykdomstendenser, erindringer av ”bortgjemte” opplevelser, forsterking av uheldige mønstre osv.. Man møter altså det ubearbejdet i seg selv, og får slik både oppfordring og anledning til å gjøre noe med det. Resultatet av arbeidet med sangøvelser er en gradvis høyere erkjennelse og mer harmonisk strømmende livskraft. Dette kommer til uttrykk i stemmens friere klang.

Soile Hämmäläinen. Foto Borgny Berglund

Å betrakte verdens skapende kraft og verdens opprinnelse som en ennå ikke hørbar, stille urklang eller urtone er like gammelt som menneskehetens bevissthet. Tanken om at en virkelig helbredelsesprosess innebærer arbeid med spirituell erkjennelse hvor man med stemmen som verktøy søker en større grad av forening med verdens skapende kraft som tenkes å være en stille urtone, er likeledes av urgammel opprinnelse. Slik tenkning var elementær allerede i den gamle indiske høykulturen. Werbecksangen kan altså sies å stille seg i en spirituell-kunstnerisk strøm som er like gammel som menneskets kjente historie.

Hvorfor er det da så beskjeden interesse for denne kunstnerisk-meditativ-terapeutiske arbeidsmetoden for høyere erkjennelse, utviklet i tett samarbeid med Steiner, benevnt av ham som ”antroposofisk sangskole”? Er det fordi man ikke kan lese seg til den? Er det fordi det er konsentrasjons- og viljeskrevende og avslørende, ikke bare for stemmen, men for hele mennesket? Eller er det fordi man ikke vet eller forstår at Werbecksang kan være en antroposofisk meditasjonsmetode med stemmen som verktøy og monitor som umiddelbart forteller deg om du er tilstede eller

ikke i din meditasjon? Eller er Werbecksangen generelt mangelfullt for midlet som "bare" en stemmeskoleringsmetode, uten bevissthet om dens funksjonelle verdi og egenart som meditasjonsmetode som inkluderer biøvelsene?

Gjør du Werbeckøvelser trenger du ikke klø deg i nesa kl 12 hver dag som øvelse. Mange sangøvelser kan virke like meningsløse hvis man ikke har bevissthet om hvordan de virker. Hver sangøvelse er dessuten også en konsentrasjons- og visualiseringsøvelse, og øvelse i ærlighet og oppriktighet, tilstedeværelse, indre ro og positivitet. Eller er det fordi åndelig arbeid og meditasjon forbindes med seriositet, og er derfor vanskelig å assosiere med Werbecksangens humoristiske "øvingsgjeiperi"?

Eller er det ganske enkelt fordi man ikke vet om den i det hele tatt?

Jeg stiller disse spørsmålene med glimt i øyet, som litt provoserende forslag til forklaringer på hvorfor Werbecksangen som en av de antroposofiske kunstneriske øvingsformer er så lite synlig og så lite praktisert i Norge, sammenlignet med for eksempel Sverige. Eller er det slik at blant oss finnes mange "skapwerbecksangere" som praktiserer i det stille uten å si det til noen?

Den Mikaeliske tidsalders oppfordring til mennesket er: "Menneske, erkjenn deg selv". Werbecksangen som skoleringsvei inkluderer et vidt spekter av verktøy for selverkjenning. Gjennom mimikk og gester kan man gå helt inn i forskjellige emosjoner og utvetydige uttrykk. Ved å etterstrebe en lysgjennomtrengt stemmeklang kan man danne et sakralt rom i og rundt seg selv til tross for de emosjonene som uttrykkes i mimikken i øvelsene. Man kan som et barn leke og eksperimentere med ansiktsuttrykk og lyder, og samtidig holde kontakten med den fritt klingende, opprinnelige urklangen i stemmen. Etter hvert når man arbeider videre, kan man få tilgang til den universelle, stille urklangen som kan oppleves som fylt av lys og varme. Man kan sanse denne klingende i alt som er, rundt, i, og gjennom en selv.

Interessant møte

Soile Hämäläinen har i år skrevet en masteroppgave i musikkvitenskap ved NTNU som har fått en god bedømmelse. Den omfatter en spesiell skoleringsvei innenfor sang: Werbeck-metoden.

Tekst BORGNY BERGLUND

Soile hadde hørt om dette tidlig på åttitallet da hun deltok på forskjellige kurs. I 1995 var hun på et sangkurs på Sletner gård med Petra Ziebig og da sa det "pang". Soile begynte da med daglige øvelser og etter hvert førte dette altså til en masteroppgave som hun har arbeidet med det siste året.

Soile er spørrende til hvorfor det ikke er større interesse for denne spirituelle skoleringsveien innenfor sang blant antroposofiske virksomheter, men vet at den blir praktisert noen steder innenfor Landsbystiftelsen. Hun har en drøm om i fremtiden å være "reisende" fra landsby til landsby med øvelser i Werbeck-sang.

Soile Hämäläinen har vært steinerpedagog siden 1982 innenfor barnehager, skole og helsepedagogikk. Hun har skrevet en artikkel om denne sangmetoden i dette nummer av Landsbyliv.

BLADET OM DOWN SYNDROM

MARIHONA

Norges eneste tidskrift om Downs syndrom
Med fortellinger fra foreldre, fagarbeidere, fra kurs og konferanser,
nytt fra foreldreforeninger og masse annet spennende!

BLADET OM DOWN SYNDROM

MARIHONA

BLADET OM DOWN SYNDROM

MARIHONA

BLADET OM DOWN SYNDROM

MARIHONA

Eget nettsted på www.marihona.com
Nettbutikk - [diskusjonsforum](http://diskusjonsforum.marihona.com)

Bestilling via epost til post@marihona.com
eller pr brev til Marihona, Steinbiten 5, 6515 Kristiansund
For mer info se www.marihona.com

Forholdet mellom Camphill og de andre helsepedagogiske steder

I Norge har vi et helsepedagogisk og sosialterapeutisk arbeid som er fordelt over 6 landsbyer i Camphill-stiftelsen og kanskje opp til 9 andre virksomheter som alle er inspirert av antroposofien.

Tekst JAN BANG

Samtlige er med i Norsk Forbund for Helsepedagogikk og Sosialterapi. Fordi Camphill landsbyene er organisert i en stiftelse og har felles økonomi og ledelse oppleves de som sterkere i forhold til de andre virksomhetene.

Det første Camphill initiativet ble opprettet på Helgeseter ved Bergen i begynnelsen av 1950 årene, men etter ett år flyttet Camphill pionerene tilbake til Skottland og stedet fortsatte som en helsepedagogisk virksomhet uavhengig av Camphill nettverket og er det fortsatt den dag i dag. Etter midten av 1950 årene var det lite kontakt mellom Helgeseter og Camphill inntil seminararbeidet med helsepedagogikk og sosialterapi startet i 1990 årene.

Bente Edlund kommenterte i sin avhandling (som kommer ut i bokform i løpet av det neste halvåret) at Camphill skulle ikke være en institusjon, men et hjem der grensene mellom funksjonshemmede og funksjonsfriske skulle viskes ut. Medarbeiderne skulle bo i familiehus med landsbyboere og med egne barn, og vanlig regulert arbeidstid og lønn var langt på vei opphevet.

Edlund påpeker videre at i landsbyen var oppmerksomheten flyttet over fra individkjernen til fellesskapet. Det var her man fant at menneskelivets mening og verdi var begrunnet. Idé-

messig kan man si at det fra Steiner i 1924 til Camphill i Norge på 1970-tallet handlet om en transformasjon fra punkt til periferi, fra den individuelle midte til den sosiale omkrets.

Selv om det var spenning mellom Helgeseter og Camphill i tidligere år, er dette stort sett forsvunnet i dag.

En som har stått sterkt for et tettere samarbeid mellom Camphill stiftelsen og de andre helsepedagogiske steder i Norge er Geir Legreid. Han var i mange år medarbeider og daglig leder på Rostadheimen, og flyttet over til Helgeseter for å overta daglig ledelsen der ett par år siden.

Når Legreid spør seg hva er Camphill-identiteten føler han ingen antydning til konflikt mellom Camphill og de andre stedene. Han føler at Camphill tradisjonelt har hatt liten grad av identitetskonflikter i forhold til sitt antroposofiske idegrunnlag. Han tror at hjemmene har større faglige friksjoner internt grunnet organiseringen, med en arbeidstakerside og en arbeidsgiverside. En slik tradisjonell organisering øker muligheten for at idegrunnlaget blir diskusjonstema internt av typen "er vi antroposofisk nok"? Likevel ser det ut til at den antroposofiske impulsen i stor grad bidrar til å samle medarbeiderne med alle sine ulikheter, både i landsbyene og hjemmene.

Edlund opplever at helsepedagogene fikk tilfredsstillt sitt behovet for faglig utveksling og kompetanseheving gjennom et europeisk nettverk, der det internasjonale heilpedagogiske stevnet i Dornach hvert annet år var den viktigste begivenheten. Fra 1968 kom det i stand et tilsvarende arbeid i Norden, med forankring i Järna.

Hun kartlegger en utvikling fra en først og fremst internasjonal orientering innledningsvis, til utviklingen av et fagfellesskap på nordisk nivå som det neste. Et nasjonalt samarbeid med tyngdepunkt i utdannelsesmes-

sige, formelle og organisatoriske spørsmål var det siste som oppsto.

For Norges del ga det nordiske samarbeidet en mulighet for en tilnærming mellom Camphill og det helsepedagogiske miljøet forøvrig. En nordisk samarbeidskrets kom sammen for første gang i 1971 og førte til grunnleggelsen Nordiska Förbundet för Läkepedagogik och Socialterapi i 1979. Året før hadde man startet opp et helsepedagogisk og sosialterapeutisk seminar i Bergen, en foreløpig toårig, senere treårig, praktisk-teoretisk skoleing. Kurset var knyttet til det europeiske nettverket, med mulighet for et fjerde diplom-år ved de helsepedagogiske seminarerne i Tyskland, Sveits og Sverige. I 1998 ble seminaret i Bergen, etter hvert også Granly, slått sammen med Camphill-seminaret.

Hvordan er forholdet i dag mellom Camphill og de andre? En arbeidsgruppe ble opprettet i 2007 etter samarbeid mellom Granly, Grobunn og Camphill stiftelsen hadde kommet opp som tema flere ganger på representantskapsmøter i Landsbystiftelsen. En intensjonsavtale ble utarbeidet i løpet av noen måneder, og en av spørsmålene som oppsto var: Kan det dannes en felles inntak og utskrivnings gruppe for alle HP og ST virksomheter, inkludert Camphill? Dette kunne gi et bredere tilbud til de som trenger hjelp, hvor de kunne finne det rette stedet. Siden det er både en økonomisk og en juridisk forskjell mellom Camphill og de andre stedene, ville dette være svært vanskelig.

En fordel med et tettere samarbeid vil være å kunne utveksle medarbeidere, og ha bedre rekruttering. Det kunne også styrke møtet med det offentlige, og gi muligheten til å spre informasjon om arbeidet mer effektivt.

Det ble fort klart at det er flere gode argumenter for et tettere samarbeid. Hans Bringeland var med i denne arbeidsgruppen, og sitter nå i hovedstyret i Camphill Landsbystiftelsen. Til daglig er han leder på Grobunn Stiftelse ved Hamar.

Bente Edlund.
Foto: Dag Balavoine.

Bringeland har undersøkt om det er politisk mulig å få utvidet den økonomiske støtte rammen på de 7 Camphill stedene og antall beboere som kan inkluderes under avtalen med

Hans Bringeland
Foto: Borgny Berglund

Departementet. Både Granly og Grobunn ønsker å komme med i avtalen hvis og når det er politisk vilje til å rydde opp i dette fra Stortinget.

Bringeland har invitert til felles samtaler for "gavefinansiering" for fremtidige investeringsbehov i samarbeid med Cultura bank og Camphillsteder. Han påpeker at alt avhenger av den personlige forbindelsen, som oftest må arbeides opp over tid, for å gi resultater. Nettverksbygging og utadrettet virksomhet vil skape resultater.

Et annet arbeid som undertegnede personlig har vært sterkt engasjert i, er samarbeidet mellom de helsepedagogiske skolene på Hedemarken og i Oslo og Solborg Camphill landsby. Det har vært flere år med årlige treff mellom stedene, og et veldig tett samarbeid i regi av Landsbyskolen, som ga et tilbud til landsbyboere fra Solborg å fullføre en videregående utdanning ved Oslo-skolen.

Fernando Calderon fra den Helsepedagogiske Skolen i Oslo har vært en av samarbeidspartnere. Han sier til Landsbliv at de som arbeider

på skolen i Oslo føler det er viktig at skolen blir mer synlig, den er nesten ikke kjent i byen. Calderon føler at myndighetene prøver å få dem ut av systemet. Skolen er medlem av Steinerskoleforbundet, men har lite samarbeid med de andre steinerskolene.

Calderon er overbevist at skolene

Fernando Calderon
Foto: Jan Bang

kanne gjøre mye mer sammen, særlig ved å bidra med spesialtimer for elever som har spesielle behov. De andre steinerskolene ansetter spesialpedagogiske lærere istedenfor å samarbeide med Helsepedagogisk Skole, noe som er kanskje forståelig økonomisk, men det er synd.

Skolen var med å utarbeide et forslag til den nye Helsepedagogisk lærerplanen sammen med Steiner-skolen på Skjold i Bergen, Steiner-skolen på Hedemarken og med Grobunn for ett par år siden, så muligheten til samarbeide er der. En del av problemstillingen er at de tre helsepedagogiske skoler som finnes her i Norge ligger litt langt fra hverandre, i Oslo, på Skjold i Bergen og den tredje ligger i Hamar.

Calderon har hatt et veldig sterkt forhold til Camphill, siden de begynte samarbeidet med Solborg noen år siden med årlige Ungdomstreff. Han har også hatt noen landsbyboere fra Solborg som elever. Elever og lærere fra den Helsepedagogiske Skolen i Oslo har også vært på besøk på Vidaråsen, på Seminarsenteret på Solborg og på Grobunn. Dette er noe han gjerne vil arbeide videre med og forsterke.

Geir Legreid understreker hvor viktig dette samarbeidet er. "Camphill, Helsepedagogiske skoler og Helsepedagogiske hjem må samarbeide for å få til en tilfredsstillende videre utvikling og for å få etablert flere tilbud. Vi har samlet en stor sum av erfaring, og har nådd mange milepæler grunnet visjonære og driftige pionerer. De antroposofiske stedene har vært i forkant med skoletilbud, synliggjøring, og integrerte fellesskapsløsninger."

Når vi ser på helheten av det som vi kan tilby i Norge, finner vi antroposofiske inspirerte tilbud for mennesker som trenger hjelp med livet sitt fra på alle nivåer. Fra barnehager, gjennom skolegang, i overgangen fra skole til arbeidslivet. Vi har landsbyer hvor mennesker med spesielle behov kan utfolde seg i arbeidslivet, og vi har steder hvor de kan bli pleiet i sin alderdom.

Legreid er klar over at vi er en forholdsvis liten gruppe i Norge sammenlignet med det totale offentlige tilbudet. Det er kanskje 330 personer som får hjelp i våre landsbyer, skoler og hjem, og vi syslesetter kanskje 600 årsverk. Han vil at vi skal fortsette som et faglig og sosialt alternativ til det offentlige, og ha som mål å gi tilbud til enda flere. Han er ikke redd for å tre mer fram i samfunnsdebatten, og innser at også vi har et ansvar for å dele vår erfaring og kompetanse med resten av samfunnet.

Landsbyliv gir det siste ordet til Geir Legreid:

"Hvis vi ønsker å bli sett og hørt, må vi samarbeide både internt og eksternt, og drive lobbyvirksomhet mot embetsverk og politikere. Vi må vise omgivelsene at vi ikke henger etter i kvalitet for å fremstå som troverdige aktører. I dag trekker vi ofte inn kompetanse fra det offentlige, for eksempel fra Habiliteringstjenesten. Dette er bra, men vi bør ha som målsetting at vårt antroposofiske miljø også skal være et sted hvor de offentlige virksomhetene søker til for å få mer kompetanse."

Geir Legreid. Foto: Borgny Berglund

Går det mot et enda tettere samarbeid mellom Camphill Landsbystiftelsen og de andre helsepedagogiske stedene i den nære fremtiden? Dette eventyret er ikke avsluttet. Neste kapittel kommer til dere i neste utgave av Landsbyliv.

Red.

Blir det varmere på Jøssåsen?

Det blir mye snakket om "global oppvarming", men merker vi noe av det der vi bor?

Tekst ERIC DE HAAN

På Jøssåsen har vi et par merkedager, som for eksempel når isen pleier å gå på tjernet: I uken rundt 17. mai har vanligvis isen smeltet, men i de senere år har det langsomt forskjøvet seg mot begynnelsen av mai. I år forsvant isen allerede 4. mai! Jeg laget en serie bilder hvor det vises hvordan isen, som er ca 1 meter tykk, forsvinner i løpet av bare en ukes tid!

Om denne tendensen fortsetter i flere år fremover, så vil i løpet av en ti-års periode isen smelte en måned tidligere enn det som var vanlig i 1980 og 1990 tallet! Det går an å leve med på vårt sted, fordi vi hadde en sen vår, kort sommer og en tidlig

høst, så for landbruket er dette veldig positivt: Jøssåsen tåler mye global oppvarming!

Sandvikbrua. Foto: Eric de Hahn

Sandvikgården er kjøpt!

En annen gledelig utvikling er at vi har endelig ervervet nabogården "Lånkstuggu", eller som den også kalles: Sandvikgården!

Det har vært en lang prosess: det tok nøyaktig fire år fra kontrakten ble undertegnet til gården kunne tinglyses og betales og vi nå kan bruke den som vår egen gård. Dermed har landsbyens areal øket til de dobbelte! Vi har riktignok brukt arealene hele tiden siden 2005, men det er først nå vi er sikre på at gården og landsbyen kan endres på grunnlag av større tilgjengelig areal. For å markere det har vi feiret både Pinse og Sankthans på Sandvikgården.

Vi har, med hjelp av 'SMI-midler' (Spesielle Miljømidler i Landbruket, en støtteordning fra Landbruks- etaten), selv bygget bro over bekken, slik at man lettere kan komme til den delen som ligger på andre siden av bekken, og til glede for mange som vil gå en tur!

Om spurvenes reder og leverom (livsbetingelser)

Fra Karl König's bok "Broder Dyr",
oversatt av Sigrun Balavoine

Hos Bachelard ¹⁾ leser vi:

"Når vi betrakter et fuglerede, kan det oppleves som synliggjøringen av kilden til den absolutte tillit til verden. Her møter vi en ubegrenset tro på og tillit til verden omkring. Ville en fugl i det hele tatt ha bygget sitt rede slik, hvis den ikke hadde en instinktiv tiltro til verden? I denne absolutte trykghetsfølelse i dette skjøre tilfluktstedet, finner vi også opprinnelsen til lengselen etter drømmehuset. Til huset, som alle mennesker drømmer om og lengter etter. Vårt hus i sin latente drømmeform, det er det som redet på jorden representerer. Når vi drømmende kjenner trykgheten i denne "urbolig", lever vi i en medfødt tillit. Vi trenger knapt å nevne de opplagte grunnene til denne tilliten. For den fins neppe. Det som finnes, både hos mennesker og fugler – er tilliten til det kosmiske. Dette kommer alltid ut når de bygger et rede, et hus, et eget hjem, der man søker et skjul og finner det. Trykgheten, følelsen av å være beskyttet, det er en emosjon som alle mennesker på jorden har. Dette har også fuglene."

Men det er ikke en drift – slik mange psykologer tror – som gjør at vi ønsker å vende tilbake til den varme trykgheten i mors liv, som beskyttet oss før fødselen. Det ville ikke ha vært tillit, - men redsel. Redselen fins også, men den bygger verken reder eller hus. Den er derimot alltid på flukt. Den søker en hule, et overbygg, et sted å flykte til. Den som bygger et rede, har ingen frykt, men tvert imot en tro. Han vil ikke tilbake til sin opprinnelige urtilstand, men fremover til sin skjebne på jorden.

Fuglen søker ingen tilflukt. Han bygger sitt rede i tillit til at de kommende generasjoner vil føre videre det som han har fått til. Fugleredet kan neppe sammenlignes med huler og groper, takskjegg og andre dyrs reder. Fuglen bygger sitt rede, han former det og utstyret det. Fjær og greiner, gress og kvister, stein og leire, strå og mørtel bruker han som byggemateriale. Det fins fugler som vever sine reder, andre som forsterker sine med spytt som alltid blir herdet som mørtel i luften.

I blomster og busker, i leire og sand, i gress og på klipper, blir fuglereder bygget. Alltid er de ordnet etter de jordiske forhold. For først i redet berører fuglen det jordiske. For ham betyr redet at han kan gjøre et opphold, støtte seg litt. Det er grunnen som hans eksistens hviler på. Uten rede ville han bare sveve omkring i luften. Huset hans holder ham bundet til jorden; det er som en morkake, hvorigjennom han blir boende i det jordiske. Dyktigheten i å bygge rede er samtidig navlesnoren som binder ham til jorden.

For andre dyr betyr redet tilflukt og skjul for tilværelsens ugjestmildhet. Med få unntak (noen fisker og beveren f.eks.) blir reder ikke bygget, men lett etter og funnet. Det kan også bli gravet og skuffet ut. Noen blir ryddet ut. Fuglen bygger redet sitt i tillitens skapende frodighet. Han er ikke på flukt, men på vei.

Spurven gir navn – (eller har de tatt seg det?) – til fugleverdenens aller største slekt. Det er Passerne, spurvefuglene, med cirka 5000 forskjellige arter. Passerne er utbredt over hele jorden og bebor skoger, heier, myrer, tundra, høyfjell, stepper, ørken, siv og åpne skogbevokste landskap. De er opprinnelig tre - eller krattfugler, de fleste er det fremdeles i dag, dog fins det noen arter – som har tilpasset seg helt livet på bakken. Enkelte arter kan nesten ikke fly. ²⁾

Og hos "Brehm" ³⁾ heter det om dem: "De er landjordens barn. Så langt som planteveksten rekker, strekker deres leveområde seg. I skogområder opptrer de hyppigere enn i skogløse områder. Mange arter lever utelukkende på bakken og for mange er dette, i det minste, ikke ukjent. Menneskers nærhet unngår de færreste av dem. Mange ber seg som gjester mye mer til de strøk på jorden der de tillitsfullt kan besøke menneskenes hus og gårder, deres frukt- og prydhager".

Slik er denne mangesidige og omfattende slekt, der det "jordiske" fuglelivet viser seg. Ikke i ørnens høyder, ikke i pingvinenes havdybder, ikke endenes strømmende vann og albatrosenes og måkenes hav er spurvefug-

Spurv. Arkivfoto

lenes element. De hører til blant menneskenes jorder, busker, trær, hus og hytter, hager og marker.

Kråker, kaier, skjærer, finker, dompap, larker, meiser, siv- og løvsanger, trost, gjerdessmett, nattergal, svaler og fluesnapper er medlemmer av denne slekten. Alle er de fugler som har vendt seg til oss mennesker og som hører oss til.

Men, blant dem – kanskje de som er dypest forbundet med jorden og menneskene, – danner spurven en spesiell art. For ingen av de andre fuglene kommer så nær menneskene som han. Man kunne nesten si at spurven – slik som andre husdyr – ble fremmede for naturen, for å komme nær til menneskeriket. Men heller ikke dette ville være en helt korrekt måte å beskrive hans liv og tilværelse på. For spurven forblir seg selv tro; han gir ikke opp sin form, slik som f.eks. hunden gjør. Spurven kan tilpasse seg alle mulige og umulige livsformer. Han forlater seg heller ikke i en spesiell oppgave – som høner og kuer, som produserer egg og melk. Spurven er ikke noe husdyr, men lever likevel så nær menneskene, som få andre dyr gjør. Han har fremfor alt gjort seg til venns med menneskenes boliger. Og arkitektenes laugsmerke skulle spurven ha båret i sitt våpenskjold.

1) Gaston Bachelard: Poetik des Raumes (Litteratur als Kunst. En skriftrekke, utgitt av K. May og W. Höllerer, München 1960.)

2) Wolfgang Makatsch: Die Vögel der Erde. Berlin 1954.

3) Brehms Tierleben: Vögel. 4. Band. Leipzig und Wien 1913

Spiritual Ecology

Reading the book of nature and reconnecting with the world

Rudolf Steiner,
Rudolf Steiner Press, 2009

Anmeldt av JAN BANG

Denne boken er et utvalg av Rudolf Steiners skrifter om økologi, samlet og kommentert av Matthew Barton. Anmelderen har vært opptatt av miljøsaker og miljøplanlegging lenge før han begynte å lese grundig i Steiners verk, og har i mange år etterlyst en bok som kunne gi miljøaktivister en lett tilgang til rikdommen som finnes i Steiner. Det er påfallende hvor lite disse to verdener møter hverandre. Det ser ut til å være et fåtall miljøaktivister som er kjent med Steiner, og i antroposofiske sirkler ser det ut til å være få som er sentralt engasjert i miljøsaker. Dette er et personlig inntrykk, og vi håper på et større sammenfall i fremtiden. Denne boken er et bra sted å begynne.

Boken går grundig tilverks og har en fin utvikling i sine vel over 200 sider. Den begynner med å se på kroppen, sjelen og ånden, og hvordan vi ser på våre omgivelser. Gaia hypotesen om den levende verden får en fin omtale fra Steiner sikkert 50 år før James Lovelock kom med sin bok

om dette. De fire natursfærer, mineraler, planter, dyr og mennesker får sine beskrivelser, og deretter får vi utdrag om vann og planter. Barton benytter seg flittig av Steiners foredrag til arbeiderne i Dornach for å finne stoff om insekt og dyreliv, han får også mye fra jordbruksforedragene med stor vekt på gården som en levende organisme. Han avslutter med Steiners nesten synske spådommer om natur katastrofer, og hvordan vi opplever forandringer i verden i dag.

Selv om de fleste som leser Landsbyliv kanskje ikke behersker engelsk så godt, er denne boken varmt anbefalt. Kanskje det er noen der ute som kunne oversette den til norsk?

Matthew Barton har gjort et stort arbeid med å få antroposofien videre kjent i verden.

Spiritual Ecology kan bestilles fra:
Antropos Bokhandel
Josefines Gate 12
0351 OSLO
Tel: 22 46 03 74
www.antropos.no

Veien til Religiøs Fornyelse

Kristensamfunnets pionerår i Norge 1927 – 60

John Baum, Antropos Forlag 2009

Anmeldt av JAN BANG

Det siste året har gitt oss en rekke bøker om antroposofiens utvikling her i Norge og i Norden. Nå har John Baum utgitt en bok om Kristensamfunnets første 33 år. Som anmelder er jeg stadig opptatt av historikken, og om hvor mye inspirasjon den gir for fremtiden. Ved å lese og forstå forbinder jeg meg med utviklingen og venter nesten spent på hva som skal skje i neste kapittel, neste uke, måned og år.

Baums bok er særlig god fordi han beliver den med så mange mennesker. Ikke bare gir han dem ordet, men gjengir en lang rekke korte biografier som et etterord. På engelsk er det et uttrykk om historikk

– tørt som støv – men det teller ikke her. Levende skikkelser oppstår på hver side i boken, blåser vekk støvet, og trer frem for å fortelle om begivenhetene. Og over dem alle rager en gigant – Christian Smit. Egentlig handler denne boken mye om ham, men også her er han skissert fra mange hold, gjennom flere øyne. Mens han står som en statue, kretser vi rundt ham og ser han fra mange forskjellige vinkler; som ung, som moden, som foredragsholder, som prest og som en pioner som bygger opp en menighet uten å være misjonær.

Boken er også om Kristensamfunnet. Denne 'kirken' som ikke har som mål å omvende noen, men som står for frihet og åndelig søken. Et trossamfunn som ikke kommer med lette og banale svar, men utfordrer individet til å stille spørsmål, til å tenke, til å be på hver sin måte.

Kristensamfunnet ble stiftet i Norge i 1927, bare få år etter Menneskevielsens handling ble celebrert for første gang i verden. Christian Smit ble viet prest i 1926, den første som ikke hadde tysk som sitt morsmål. Den norske menigheten var en av de aller første utenfor Tyskland, og på side 19 i Baums bok leser vi:

"At Kristensamfunnet begynte i Norge så tidlig som 1927, er helt og holdent takket være Christian Smit. Uten hans initiativ kunne det ha gått årtier, kanskje helt til 1950-årene eller senere, før Kristensamfunnets arbeid kunne ha begynt i Norge."

Hvorfor er denne bok relevant for de som arbeider i Camphill? Først og fremst er dette en beretning om en av våre kollegaer, en søster-bevegelse, en av våre partnere på veien. Vi har jo flere dimensjoner av partnere, omsorgsarbeidere, Steiner pedagoger, økologiske jordbrukere, økosamfunnsaktivister. Siden Camphill er inspirert av antroposofien, angår jo alle andre antroposofiske inspirerte bestrebelser også oss. Kristensamfunnets seremonier kan ofte oppleves i våre fellesskap, og det er mange som bor og arbeider i Camphill som er medlemmer av eller som besøker Kristensamfunnet.

En annen inspirasjon som angår Camphill – landsbyene finner vi i etterordet. Der har Baum gått gjennom menighetsboken, og stiller spørsmålet – hva forteller menighetsboken oss? Her kommer det frem tall, navn, steder, og handlinger. Nøyaktig dokumentert fakta. Er Camphill flinke nok til å dokumentere og samle lignende stoff om vår bevegelse? Har vi nok stoff til å fore en forsker som vil skrive vår historie i Norge? Dette er et spørsmål som hver Camphill landsby godt kunne stille seg selv.

Med denne boken har Baum forankret Kristensamfunnet i norgeshistorien, den er blitt en dokumentert del av vår nasjonale utvikling på det åndelige, kulturelle og sosiale plan.

All ære til John Baum for denne bragden!

Veien til Religiøs Fornyelse kan bestilles fra:

Antropos Bokhandel
Josefines Gate 12
0351 OSLO
Tel: 22 46 03 74
www.antropos.no

ANNONSE

Stengt pga ombygging

RELASJONER

Jeg og de andre

HOBBY ?

snøskuter

AVTALER ?

? Fritid ?

skigåing

?

FAMILIE ?

MINE RETTIGHETER

VENNER ?

VEILEDNING ?

JOBB ?

? GRUPPE

Fra hjem til hjem ?

AKTIVITETER

GUT-MANN ?

KJERESTER

?

Å være seg selv

venninner

BARN-VOKSEN ?

jente-kvinne ?

muligheter ?

DRØMMEN OM ?

sexualitet

peiskos

samtaler

langrenn

Unge voksne møtes og relasjoner oppstår

Ungdomstreff på Fjellheimen i vinterferien 2010
Mandag 16. til fredag 20. februar

Programmet for ungdomstreff 2010 er ferdig midt i oktober måned og påmelding blir etter prinsippet først til mølla.

Ungdomsaldersgrensen er 30 år!

Medarbeidere må ha interesse i å være aktiv med hensyn til veiledning av og støtte til ungdom med spesielle behov.

Har du lyst at vite mer om dette treff, kan du kontakte Ena på Grobunn og få tilsendt program.

Ena Ulvund, Stiftelsen Grobunn, Frenning Vestre 102, 2344 Ilseng.
ena.ulvund@gmail.com
Telefon: 452 57 454

Opplysninger om Landsbystiftelsen

Bakgrunn

Camphill-bevegelsen ble startet i 1940 i Camphill, en landeiendom ved Aberdeen i Skottland. Her grunnla en gruppe krigsflyktninger, med den østerrikske legen Karl König i spissen, en skole for barn med spesielle behov for omsorg og undervisning. Da barna var ferdige med skolegangen, ble den første Camphill-landsbyen opprettet. Nå var det ikke lenger undervisning og oppdragelse som var siktemålet, men en livsform tilpasset voksne.

Arbeidet i Camphill-landsbyene er inspirert av antroposofien som er basert på Rudolf Steiners (1861-1925) verk. Sentralt står bevisstheten om alle menneskers likeverd og menneskelivets åndelige perspektiv. Menneskets innerste vesen forstås i forhold til en større utviklingsprosess, overordnet livets ytre forhold og begrensninger. I en Camphill-landsby har derfor alle den samme rett til meningsfulle livsoppgaver og et innholdsrikt liv.

Den første landsbyen i Norge for voksne med behov for særlig omsorg pga utviklingshemning eller andre forhold, ble startet på Vidaråsen i Vestfold i 1966. I dag er det 6 landsbyer i Norge. Det finnes over 100 Camphill-landsbyer og -skoler fordelt på flere kontinenter. De fleste ligger i Europa og Nord-Amerika, men det er også landsbyer i drift i Afrika, samt noen små spirer i Asia. De norske

Thorsten Køster på Valtersund Gård
Foto: Mari Kristiansen

Fra et Mikaelispill på Vidaråsen. Foto: Olga Kuolikova

Camphill-landsbyene har gitt praktisk og økonomisk støtte ved etableringen av landsbyer i Russland, Estland, Latvia, Polen og Tsjekkia.

Alle har et arbeid å gå til

De fleste Camphill-landsbyene er bygget opp rundt en biodynamisk gård med dyr. Det dyrkes grønnsaker, korn og frukt, til eget bruk og for videreforedling og salg. Mange av arbeidsoppgavene er knyttet til stellet av dyrene og dyrkingen av jorda. Dette er konkrete gjøremål der den enkelte kan finne sine oppgaver tilpasset evner og behov. Friskt luft, en varm hesteflanke, snøftende grisunger, fisk i en dam, grønnsaker som vokser, våronn og vedhugging; alt dette er hverdag og arbeid i en Camphill-landsby. Ved noen av landsbyene gir fjorden eller havet muligheter for fiske. Naturnære og utviklende virksomheter prioriteres når nye arbeidsplasser skapes.

I tillegg til jordbruk har hver landsby forskjellige håndverksaktiviteter, som for eksempel snekkerverksted og tekstil- og keramikk- eller matforedlingsverksteder. Overalt legges det til rette slik at mennesker med ulike funksjonsnivåer arbeider side ved side. Flere av landsbyene har egne butikker hvor både matvarer og håndverksartikler er til salgs.

Husarbeidet er en vesentlig del av virksomheten. Husene skal stelles og måltidene forberedes. Folk er sultne

etter en god dags arbeid. Det er en målsetting at alle har oppgaver å utføre som dekker reelle behov i landsbyen, verkstedet eller nabolaget og at alle utfører sitt arbeid etter egne evner og muligheter.

Livet selv er en kunstart

Kunst og kultur vever seg inn i alle aspekter av landsbylivet og skaper inspirasjon og glede i et større perspektiv. I skuespill, dans, musikk, sang, maling eller modellering lokkes de kreative evnene frem som finnes i alle mennesker. Like før hele landsbyen setter opp et skuespill er atmosfæren full av forventning og prestasjonsglede. Noe stort skal skje, og alle gir det beste av seg selv for at forestillingen skal lykkes. Feiringen av årets høytider er kulturelle og sosiale høydepunkter i landsbylivet. De kristne høytider gir inspirasjon til å søke i dybdene av livets gåter. Det sees lite på fjernsyn, men kino finnes, enten i selve landsbyen eller i nærmiljøet. Landsbyene gjestes jevnlig av musikere og andre kunstnere. Det legges forøvrig vekt på aktiviteter hvor alle kan være med og hvor medskapning gjør tilskuerrollen mer meningsfull.

Lære å leve, lære å bo som voksen

Enten det gjelder ønsket om et livslangt engasjement eller et tidsbegrenset opphold for å tilegne seg nød-vendige ferdigheter, kan landsbyene gi omsorg, livskvalitet og utviklingsmuligheter.

Å bo i en landsby betyr å finne sin plass i et fellesskap i hverdag og fest, i fritid og arbeid. Gjennom menneskelig nærhet og gjensidig innsats for livet i landsbyen, dannes en trygg og utviklende atmosfære. Her oppstår et levende miljø som stimulerer den enkelte til å ta ansvar for seg selv og for andre.

Svein Nedreli på Jøssåsen
Foto: Eric de Haan

Landsbyboerne og medarbeiderne danner husfellesskap. De fleste måltider er felles og er viktige møtepunkter for samtaler og samvær. Et vakkert dekket bord og mat som smaker gir trivsel og glede til alle. Ofte utgjør gårdens egne produkter et innslag i menyen, noe som innebærer både velsmakende og sunn kost.

Økologisk bevissthet kjennetegner alle aspekter av landsbylivet: matvarer, jordbruk, byggematerialer, energiforvaltning og resirkulering.

En levende og menneskevennlig arkitektur preger landsbyene. Det er lagt vekt på fargevalg og materialkvalitet i innredningen. Det finnes hus i ulik størrelse, fra små én-familie-hus til storhusholdninger med plass til 10-12 mennesker. Egen hybel kan også tilbys på enkelte steder.

Arbeid er en vesentlig side av landsbylivet og landsbyboere og medarbeidere står side ved side om mange av oppgavene i landsbyen. Det var derfor fra starten av klart at landsbyene ikke ville vurdere lønn i forhold

til arbeidsinnsats. Konsekvensen av dette ble at de fleste av medarbeiderne ikke får lønn i vanlig forstand, men forvalter lønnsinntektene i fellesskap. Landsbyboerne forvalter selv sin uførepensjon i samråd med hjelpeverger. Både Landsbyboerne og medarbeiderne betaler for kost og losji til Landsbystiftelsen. Landsbyboerne kan søke om bostøtte fra Husbanken.

Økonomi og finansiering

Landsbystiftelsen mottar statsstøtte til driften i form av et rammetilskudd fra Sosial- og Helsedirektoratet. Det er ment å dekke driften av stedene.

Rammebidraget fra staten gir rom for vedlikehold og noe oppgradering av bygningsmassen, men all nyetablering må realiseres gjennom gaver, støttesøknader og lån. Noen landsbyer tilbyr også dagplasser i verkstedene. Disse plassene må betales av den kommunen søkeren kommer fra.

Den som måtte ønske å vite mer, eller kanskje være med på å støtte Landsbystiftelsens bestrebelser, kan ta kontakt med:

Camphill landsbystiftelse

v/. Bokverkstedet,
Reidar Jensensgate 10,
7550 Hommelvik.
Tel: 73 97 84 60
Epost: landsbystiftelsen@camphill.no
www.camphill.no

Søknad

Camphill landsbyene mottar mennesker med psykisk utviklingshemming og andre voksne med sær-

Mette Berger på Vallersund Gård
Foto: Mari Kristiansen

Ilhem Hadj-Slimane på Vallersund Gård
Foto: Mari Kristiansen

lige omsorgsbehov. En søknad om plass i rettes til den aktuelle landsbyen. Beboere til Camphill landsbyene tas kun inn på bakgrunn av kommunale vedtak. Det er vanlig at søkeren inviteres til en personlig samtale og et besøk i landsbyen. Dersom interessen fortsatt er til stede, vil det tilbys et prøveopphold i noen uker

Dersom du ønsker å være medarbeider i en av landsbyene for kortere eller lengre tid, ta direkte kontakt med det aktuelle stedet. Camphill-landsbyene tar også imot unge mennesker som ønsker et praksisopphold før eller under studietiden.

Utdanning

Det er mulig å gjennomføre et studium ved Landsbyseminaret mens man arbeider i en av Camphill-landsbyene. Det første året er et introduksjonsår der de grunnleggende ideene for landsbylivet studeres. Etter dette kan man fortsette med en 3 årig blokk-utdanning i Helsepedagogikk og Sosialterapi. Utdanningen tar sikte på en helhetlig og allsidig utvikling av kunnskaper og ferdigheter med integrering av teori, kunstneriske øvelser og praksis. Det daglige arbeidet med mennesker med behov for særlig omsorg og støtte, danner tyngdepunktet i læreprosessen.

Det arbeides for tiden med å etablere en 4-årig yrkesveiledende blokk-utdanning på Bachelornivå.

Virksomhetene i Landsbystiftelsen

Alle foto:
Borgny Berglund

Solborg

Solborg ligger ved Hønefoss i Buskerud. Her bor det omtrent 50 mennesker. Fra Solborg er det vakkert utsyn mot Norefjell, mangfoldige mil vestover. Bak landsbyen begynner skogen som grenser til Nordmarka. Foruten gård og gartneri har landsbyen et urteverksted, veveri, bakeri og en gruppe som arbeider i skogen.

Henvendelse:

Solborg, 3520 Jevnaker
Tlf: (man-fre 9-12) +47 32 13 24 80
Faks: +47 32 13 20 20
E-post: solborg@camphill.no

Hogganvik

Hogganvik Landsby ligger i et typisk Vestlandslandskap ved Vindafjorden i Ryfylke. Landsbyen har utsikt mot fjorder og fjell. Gården, gartneriet og skogsdriften gir arbeid til de fleste. Her er også ysteri og et lite snekkerverksted. 35-40 mennesker bor i Hogganvik Landsby.

Henvendelse:

Hogganvik Landsby, 5583 Vikedal
Tlf: (man-fre 9-12) +47 52 76 01 11
Faks: +47 52 76 04 08,
E-post: hogganvik@camphill.no
www.camphill.no/Hogganvik

Vidaråsen

Vidaråsen er den eldste og største av landsbyene i Norge og ligger i Andebu i Vestfold. I dag bor det omkring 120 mennesker her. Landsbyen ligger fredelig til i et kupert landskap omkranset av skoger og jordbruksarealer. Vidaråsen driver foruten gården og gartneri; meieri, toveverksted, snekkerverksted, veveri, urteverksted og en butikk. Her finnes et kapell og en stor sal hvor det holdes konserter, teaterforestillinger, foredrag og allmøter. Vidaråsen har også et terapihus for mennesker som trenger ekstra pleie. Det legges fokus på individets behov for utvikling og trivsel.

Henvendelse:

Vidaråsen Landsby, 3158 Andebu
Tlf: (man-fre 9-15) +47 33 44 41 00
Faks: +47 33 44 40 01 E-post: office@vidaraasen.no

Jøssåsen

Jøssåsen ligger i Malvik kommune i Sør-Trøndelag. Her bor omtrent 50 mennesker fordelt på 5 Familiehus og andre bosituasjoner. I tillegg kommer det på dagtid ca. 10-12 personer fra lokalmiljøet som tar del i arbeidet. Foruten gårdsdriften har landsbyen et kulturhus, veveri, bokbinderi, keramikkverksted, snekkerverksted og en gruppe som arbeider med vedhugst. Jøssåsen tilbyr dag plasser til Malvik Kommune.

Henvendelse:

Jøssåsen Landsby, 7550 Hommelvik
Tlf/faks: (man-fre 9-13) +47 73 97 12 22
E-post: office@jossasen.no (kontoret)
mail@jossasen.no (informasjon)
application@jossasen.no (søknad)

Virksomhetene i Landsbystiftelsen

Vallersund Gård og Framskolen

Vallersund Gård ligger vest på Fosen-halvøya, helt ute ved havet.

Her er det øyer, hav og fantasifulle fjellformasjoner så langt øyet kan se. Vallersund er et gammelt kysthandelssted som nå er blitt til Camphill-landsby. Her drives foruten gårdsbruk; bakeri, veveri, gartneri, urteverksted og butikk. Vallersund Gård tar også imot voksne rusmiddelskadede mennesker. Det bor omtrent 50 mennesker i landsbyen.

Henvendelse:

Vallersund Gård

7167 Vallersund

Tlf: (man-fre 9-12) +47 72 52 70 80

Faks: +47 72 52 70 99

E-post: vallersund-gaard@camphill.no

Framskolen er et toårig lærested for unge voksne utviklingshemmede mellom videregående skole og et aktivt yrkesliv.

Henvendelse Framskolen

Vallersund gård,

7167 Vallersund

Telefon: +47 72 52 70 80

E-post: framskolen@camphill.no

Det Økologiske Hus

«Det Økologiske Hus» vil bygge opp foredlingsverksteder og butikker for biodynamiske og økologiske produkter.

Samtidig skal det gis et godt arbeidstilbud til mennesker med ulike behov for tilrettelagt arbeid. Det er et mål å ta i bruk moderne utstyr som kan forbedre prosessen og den enkeltes mulighet til å utføre sine arbeidsoppgaver. «Det Økologiske Hus» består av Corona (safteri, sylting og tørking), Rotvoll Landhandel (økologiske dagligvarer og gaveartikler), Rotvoll Bakeri (iodynamisk brød).

Henvendelse:

Det Økologiske Hus, Rotvoll Allé 1, 7053 Ranheim

Tlf: +47 73 84 76 00 Faks: +47 73 84 79 00

E-post: corona@rotvoll.no

Kristoffertunet

Kristoffertunet ligger landlig til ved Rotvoll, i kort avstand til Trondheim by. Dette er et av Trondheims vakreste områder, bare noen steinkast fra sjøen og omkranset av parklignende arealer. På Kristoffertunet utføres først og fremst gårdsarbeid og gartnerivirksomhet, blant annet i stedets store drivhus. Landsbyen har også ei vevstue og et urteverksted. Det bor ca. 25 mennesker på Kristoffertunet. I tillegg gis det tilbud om dagsplasser.

Henvendelse:

Kristoffertunet, Hans Collins vei 5, 7053 Ranheim

Tlf: (man-tors 9-15) +47 73 82 68 50 Faks: 73 82 68 51

E-post: kradmin@kristoffertunet.no

Inntak: hegehorn@kristoffertunet.no

Cogito – Forum for kunst, filosofi, litteratur og samtid

Tidsskriftet Cogito vil være et møtested for spirituelt og skapende arbeide. Rudolf Steiners frihetsfilosofi og erkjennelsesvei er en inspirasjonskilde.

Temaene vi tar opp kommer til syne gjennom fordypende artikler, intervjuer, diktning og gjendiktning.

Utkommer to ganger i året

Bestillinger sendes til:

Axel Bojer
Flafjellet 20a
1454 Fagerstrand
post@forumcogito.no
www.forumcogito.no

90,- for nummer 13/14 (+ porto)

50,- for eldre numre (+ porto)

180,- for ett års abonnement

ABONNER PÅ ØKOLOGISK LANDBRUK!

Fagbladet Økologisk Landbruk inneheld fagartiklar om praktisk økologisk jord- og hagebruk frå inn- og utland. Rådgivarar i Norsk Landbruksrådgiving frå heile landet skriv artiklane. I tillegg publiserer fleire forskarar artiklar i bladet. Dette gjer at du får ta del i den nyaste kunnskapen innan økologisk landbruk. Bladet kjem ut med 4 nummer i året.

Les meir om oss på <http://okologisk.lfr.no>

Økologisk
landbruk
Norsk
Landbruksrådgiving

Ja takk!

- Eg vil abonnere på Økologisk Landbruk for 350 kr.
- Eg vil gjerne ha eit gratis prøvenummer
- Eg vil gjerne gje eit gaveabonnement til

Namn:

Adresse:

Sendast til: Økologisk Landbruk BA
2686 Lem

E-post: okologisk.landbruk@lfr.no
SMS: 954 06 419

FRAMskolen

på Vallersund Gård

Et toårig lærested for unge voksne utviklingshemmede mellom videregående skole og et aktivt yrkesliv

Framskolen setter seg som mål, gjennom to års læring, å kunne gi elev, pårørende og eventuelt den kommunale omsorgstjeneste innsikt i hvilke muligheter den enkelte elev har i forhold til framtidig boform, videreutdanning og yrkesvalg.

Framskolens tre grunnmotiver:

FORSTÅ VERDEN (undervisning)

- Utforsk verden, nasjonalt og internasjonalt
- De andre og meg selv
- Parforhold og seksualitet
- Teater, drama, sang, musikk, maling og diktskriving
- Utvikle evnen til å uttrykke seg
- Lær å sende e-post og å finne frem på internett

LEVE I VERDEN (bo- og hverdagsferdigheter)

- Pleie av bolig og klær
- Planlegge
- Gjøre innkjøp
- Lage mat og stelle i stand til måltid til hverdags og til fest
- Bruk og forståelse av penger og regnskap
- Tid og tidsbegreper

ARBEIDE I VERDEN (i verkstedene)

- Arbeid i bakeri
- Veve i veveriet
- Samle urter til urteverkstedet
- Arbeide med i husholdningen
- Arbeide med i jordbruk og gartneri

Fritid og friluftsliv

- Friluftaktiviteter på sjøen og i fjellet
Opplæring i ridning, båtliv og fjellvandring går også inn som en del av undervisningen
- Deltagelse i aktiviteter i nærmiljøet
- Uforpliktende samvær, dans og lek

Det første året bor elevene på internat

Det andre året bor elevene mer selvstendig

Foto Borgny Berglund

ULLBERG WOLD 72 52 27 40

For nærmere informasjon (helst mellom 12.00 og 14.30):

Dag Balavoine eller Hanna Schmeding

Telefon 72 52 70 80/99 60 88 10

Du kan også skrive til framskolen@camphill.no eller

Framskolen på Vallersund Gård, 7167 Vallersund

Returadresse:
Landsbyliv,
Solborgveien 21,
3520 JEVNAKER

CAMPHILL – NORGESKALENDER 2009/2010

SEPTEMBER

Onsdag 23. – søndag 27.

Community Building Konferanse –
Dornach, Sveits.

OKTOBER

Onsdag 7. – søndag 11.

Høstmøtet i Nordisk forbund for helse-
pedagogikk og sosialterapi. Island

Tirsdag 20. – onsdag 21.

Lederforum – Jøssåsen.

Torsdag 22. – søndag 25.

Autumn Northern Regional Meeting –
Vallersund.

Onsdag 28. - fredag 30.

Dialogue working group – Sylvia Koti.

NOVEMBER

Søndag 1. – onsdag 4.

Northern Region Village impulse
retreat – Jøssåsen.

Onsdag 4. – onsdag 18.

Musikkstevne – Hogganvik.

Torsdag 5. – lørdag 7.

Northern Region Village impulse
work conference – Jøssåsen og
Kristoffertunet.

Mandag 9.

Hogganvik lokalstyremøte –
Hogganvik.

Fredag 13.

Landsbystiftelsens hovedstyremøte –
Sandefjord.

Fredag 13. – søndag 15.

Representantskapsmøte – Vidaråsen.

2010

FEBRUAR

Tirsdag 3. – søndag 8.

Focus Group meeting – Bodensee,
Tyskland.

Mandag 16. – fredag 20.

Ungdomstreff – Fjellheimen.

Onsdag 18. – lørdag 21.

Northern Region Land meeting –
Hogganvik.

MARS

Onsdag 11. – lørdag 14.

Northern Region Group –
Kaupunkikyla, Finland.

APRIL

Onsdag 15. – lørdag 18.

Northern Region Dialogue –
Staffansgården, Sverige.

JUNE

Fredag 4. – søndag 6.

Representantskapsmøte – Jøssåsen.

Onsdag 17. – lørdag 20.

Focus Group meeting – Ballytobin,
Irland.

**For oppdatering og endringer
ta kontakt med:**

JAN BANG:

Epost: janbang@camphill.no

Tlf.: + 47 481 29 653

Bli abonnent på Landsbyliv!

Bli kjent med landsbylivet og få tilsendt bladet for kun kr. 300,- pr. år

FOR BESTILLING: E-post: landsbyliv@camphill.no eller telefon 481 29 653